

**Orientacions estratègiques
de cooperació al
desenvolupament i per a
l'adopció i la implementació
de l'enfocament de coherència
de polítiques**

Suport tècnic adreçat a
l'Ajuntament de Centelles

**Diputació
Barcelona**

**Orientacions estratègiques
de cooperació al
desenvolupament i per a
l'adopció i la implementació
de l'enfocament de coherència
de polítiques**

Suport tècnic adreçat a
l'Ajuntament de Centelles

**Diputació
Barcelona**

Autora de les orientacions estratègiques de cooperació al desenvolupament:

Luci Rodrigo

Autors del diagnòstic i les orientacions sobre l'enfocament de coherència de polítiques:

Belén Agüero (Political Watch)

Javier Pérez (Political Watch)

Coordinadora general:

Lali Carrillo

Col·laboradora en l'àmbit de l'educació per a la ciutadania global:

Sara Garrido

Oficina de Cooperació al Desenvolupament

Direcció de Relacions Internacionals

En el marc del Catàleg de serveis de la Diputació de Barcelona, l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament ofereix un recurs tècnic anomenat **Identificació d'orientacions estratègiques de cooperació al desenvolupament**. Aquest va dirigit a ajuntaments de municipis de fins a 20.000 habitants i a consells comarcals.

No existeix un model únic per identificar orientacions estratègiques en aquest camp i depèn de les característiques i prioritats que tingui cada territori. Per això, aquesta assistència, que es desplega amb mitjans propis, estableix la creació d'un grup de treball, amb la participació tècnica i el lideratge polític de l'ens beneficiari, la celebració de reunions periòdiques i l'impuls d'un procés de reflexió i debat amb els actors locals per tal de recopilar informació rellevant.

L'objectiu final ha estat emetre un informe amb una proposta d'elements, criteris i recomanacions sobre l'estratègia a emprendre en l'àmbit de la política pública de cooperació al desenvolupament, que incorpora, entre altres, el vessant de l'educació per al desenvolupament i la ciutadania global, la cooperació internacional i la relació amb les entitats.

Davant la necessitat d'aprofundir en l'enfocament de coherència de polítiques per al desenvolupament, resultat del procés anterior, s'ha dut a terme una segona assistència per elaborar un diagnòstic i un conjunt d'orientacions estratègiques dirigides a l'adopció i implementació de l'enfocament de coherència de polítiques.

© Diputació de Barcelona

Febrer de 2022

Edició i coordinació: Subdirecció d'Imatge Corporativa i Promoció Institucional de la Diputació de Barcelona

Impressió: Departament de Reproducció Gràfica de la Diputació de Barcelona

Índex

Presentació	5
A. Àmbit d'actuació de cooperació al desenvolupament	7
B. Orientacions estratègiques de cooperació al desenvolupament	16
C. Diagnòstic i orientacions estratègiques per a l'adopció i la implementació de l'enfocament de coherència de polítiques	26
Annex 1. Llistat de sigles i acrònims	44
Annex 2. Documentació i bibliografia consultada	45

Presentació

Aquest document és fruit d'un procés participatiu impulsat per l'Ajuntament de Centelles amb el suport tècnic de la Diputació de Barcelona, i neix de la voluntat del Govern municipal de revisar i renovar les pràctiques de la política de cooperació al desenvolupament (CD), després de més de 20 anys de trajectòria.

El treball va començar amb un primer procés per identificar les orientacions estratègiques de cooperació al desenvolupament, que va posar el focus especialment en els aspectes següents:

- Com es pot incentivar la generació d'iniciatives de cooperació amb altres països més arrelades al municipi.
- Com es pot adaptar el Consell de Cooperació i Solidaritat (CCiS) a la nova realitat sociològica.
- Com es pot vincular l'esport i el desenvolupament i mobilitzar les entitats esportives per treballar en valors i implicar-les en accions d'educació i de cooperació per al desenvolupament.
- Com es pot avançar en una proposta d'educació per al desenvolupament (EpD) adaptada al context i a les possibilitats del municipi.

Fruit d'aquest primer treball, es va identificar la necessitat d'adoptar un enfocament de coherència de polítiques per al desenvolupament, és a dir, promoure l'alineament del conjunt de polítiques de l'Ajuntament amb els principis i valors de la cooperació per generar sinergies i evitar contradiccions i millorar la responsabilitat global del municipi. Per aquest motiu, es va fer un segon procés per elaborar un diagnòstic sobre la coherència de polítiques i identificar orientacions estratègiques sobre l'aplicació i la implementació d'aquest enfocament.

Les orientacions estratègiques de cooperació al desenvolupament i de coherència de polítiques aquí incloses recullen la llarga tradició de CD impulsada per l'Ajuntament de Centelles, i s'han definit a partir del context global i del mandat de l'Agenda 2030, de la realitat i les potencialitats que presenta el territori i de les reflexions generades durant el treball de camp dut a terme, el qual ha consistit fonamentalment, a més de en l'estudi de certa documentació, en els aspectes següents:

- Diverses reunions amb els responsables de CD de l'Ajuntament.
- Una sessió de treball, el 29 de febrer de 2020, sobre la cooperació descentralitzada, amb la participació de personal de l'Ajuntament, del CCiS i representants de diferents col·lectius del municipi.

- Una sessió de reflexió sobre l'EpD i la ciutadania global, amb la participació de personal de l'Ajuntament, del CCiS i de representants de diferents col·lectius del municipi. Va tenir lloc en format virtual els dies 21 i 28 de setembre de 2020.
- Dues entrevistes a persones residents al municipi de reconeguda experiència en el camp de la CD.
- Una sessió de presentació i retorn sobre la proposta preliminar d'orientacions estratègiques de CD de Centelles amb els actors participants.
- Un taller formatiu sobre coherència de polítiques a tota la corporació.
- Reunions i entrevistes amb els diferents departaments de l'Ajuntament.

El resultat final posa al centre l'adopció d'un enfocament transformador de l'Agenda 2030 encaminat a promoure un procés de renovació important en el model de CD desplegat fins ara per l'Ajuntament de Centelles. Aquesta renovació no es podrà dur a terme de cop, sinó que s'haurà d'implementar de manera progressiva, mitjançant un procés de transició en el qual molt probablement hauran de conviure dues visions durant algun temps. Per tant, això requerirà una adaptació constant a la realitat i a l'aprenentatge que generi l'exercici de la mateixa pràctica.

El present document s'estructura en tres parts. En primer lloc, es presenta l'àmbit d'actuació de la cooperació al desenvolupament, que comprèn una breu explicació sobre el context global, català, comarcal i local de Centelles. En segon lloc, s'exposen les orientacions estratègiques de cooperació al desenvolupament acordades per l'Ajuntament i que constitueixen un full de ruta per fer realitat el canvi progressiu que necessita la política de CD de Centelles en el context actual. I, finalment, a la tercera part s'inclouen el diagnòstic i les orientacions per a l'adopció i el desplegament de l'enfocament de coherència de polítiques per al desenvolupament.

A. Àmbit d'actuació de cooperació al desenvolupament

Aquest apartat conté un resum de les idees generals sobre el context internacional, l'Agenda 2030 i l'evolució que està experimentant la CD; repassa el principal entramat institucional i normatiu català i comarcal en què s'insereix la CD de Centelles, i finalment, resumeix la trajectòria d'aquest municipi en aquest camp i els principals resultats del treball de camp dut a terme.

Context internacional i de la cooperació al desenvolupament

Vivim en un món profundament asimètric on només una petita part de la població mundial gaudeix lliurement dels seus drets i de cert benestar, mentre que l'altra pateix pobresa i la vulneració sistemàtica dels seus drets més fonamentals. A més, la pandèmia de la covid-19 i altres fenòmens globals, com la crisi climàtica i el deteriorament ambiental o la crisi de refugiats i els desplaçaments massius de persones des dels seus llocs d'origen en busca d'una vida millor, juntament amb les desigualtats creixents al nostre entorn, ens mostren la interdependència existent en el context mundial i, per tant, que el problema del desenvolupament ja no és exclusiu d'alguns països i territoris. Aquesta pandèmia ens assenyala també la connexió entre els diferents àmbits del desenvolupament que condicionen el benestar de les societats i la vida de les persones: sanitari, social, ambiental i econòmic.

L'any 2015, l'Organització de les Nacions Unides es va fer ressò d'aquest context internacional i va aprovar una nova agenda de desenvolupament, l'Agenda 2030, que conté disset objectius de desenvolupament sostenible (ODS) destinats a millorar, en un període de quinze anys, el benestar i el progrés de la humanitat. L'Agenda 2030 se centra en cinc esferes clau: les persones, el planeta, la prosperitat, la pau i les aliances.

Aquesta agenda, de caràcter universal, recull el conjunt de reptes a què fa front la humanitat per construir un món més just i sostenible i busca comprometre la comunitat internacional, inclosos els governs locals, en una acció col·lectiva dirigida a donar una resposta integral i multidimensional, és a dir, des de tots els sectors i àmbits de treball i des dels diferents nivells de govern. En aquest sentit, ens interpel·la a emprendre canvis profunds i estructurals en el model de desenvolupament actual i en les polítiques públiques, les quals han d'erigir-se en palanca per a la transformació cap al desenvolupament sostenible, i per tant, han de tenir en compte tant el propi benestar com el de col·lectius d'altres països i territoris i el de les actuals i les futures generacions.

Gràfic 1. Objectius de desenvolupament sostenible de Nacions Unides

La CD s'ha assimilat sovint a la lluita contra la pobresa i a la transferència de recursos dels països rics (donants, països del nord) cap als més vulnerables (receptors, països del sud), en una relació asimètrica. L'Agenda 2030 trenca amb aquest paradigma nord-sud en què s'ha basat tradicionalment la CD, i a diferència de l'Agenda del Mil·lenni, que definia uns objectius a assolir per aquesta comunitat de donants en determinats països, l'actual és global i fa una crida a la mobilització per a la consecució dels seus objectius a tot el món.

L'ODS 17 de l'Agenda 2030 proposa una aliança mundial i mobilitzar tots els recursos per fer front als reptes que té avui en dia el planeta i la humanitat i contribuir al desenvolupament sostenible. Per tant, els poders públics de tots els països, entre ells els governs locals i tots els agents socials, estan cridats a donar-hi resposta. A més, en la seva fita 17.14, l'Agenda fa una crida a tots els territoris a implementar l'enfocament de la coherència de polítiques per al desenvolupament sostenible, el qual és essencial per impulsar accions que generin sinergies en l'àmbit domèstic i internacional, reduir els impactes negatius transfronterers a mitjà i llarg termini i gestionar l'equilibri entre el compliment dels disset ODS.

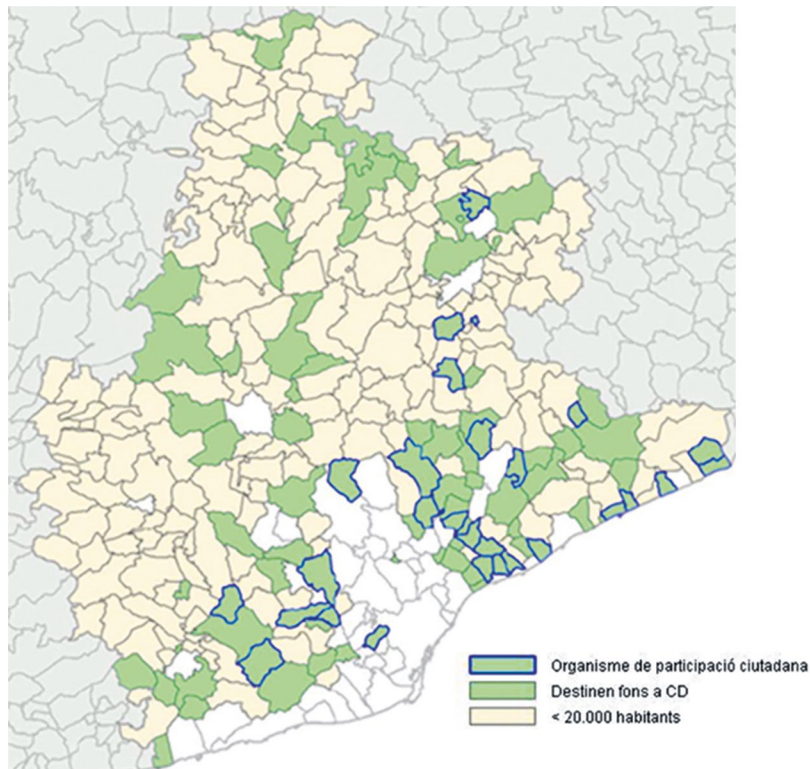
Davant aquest escenari, s'està produint una evolució en les pràctiques en relació amb la CD que deixa de banda la idea originària d'aquesta política, de caràcter més assistencial i caritatiu de transferència de recursos, que partia d'una visió vertical i que tendia a considerar els efectes del subdesenvolupament i de la pobresa com a fenòmens que es donen fonamentalment als països empobrits, per posar el focus en el conjunt de desafiaments globals que afronta el món actualment, en una concepció de ciutadania global y de relacions transversals i interconnectades, en què les polítiques domèstiques en tots els nivells impacten no només en altres polítiques, sinó també en altres territoris.

La cooperació descentralitzada a Catalunya i a la província de Barcelona

Catalunya compta amb una llarga trajectòria en el camp de la CD, que s'inicia a finals dels anys setanta amb els moviments ciutadans de solidaritat envers els processos de transició democràtica, principalment de Nicaragua i el Sàhara Occidental, i per donar compliment a la recomanació de l'Organització de les Nacions Unides de destinar el 0,7 % del PIB als països menys desenvolupats. A mitjans dels noranta s'intensifica el clam social per aquest compromís internacional del 0,7 %, fet que origina una resposta creixent per part del món local.

Mapa 1. Municipis menors de 20.000 habitants de la província de Barcelona actius en el camp de la CD al llarg dels anys 2017 i 2018, amb organismes de participació ciutadana tipus consells o similars.

Font: elaboració pròpia a partir de la base de dades de la Diputació de Barcelona i de l'observatori del FCCD.

En aquesta època, la Diputació de Barcelona posa en marxa la seva política de CD. Actualment, el pressupost del 0,7 % d'aquesta corporació el gestiona la Direcció de Relacions Internacionals, principalment en forma de suport tècnic i econòmic als ens locals de la demarcació perquè dissenyin, executin i avaluïn els seus plans, projectes i actuacions de CD i d'educació per a la ciutadania global (ECG), i també accions de cooperació directa amb governs locals d'altres països per intercanviar experiències de millora de la descentralització, de la governabilitat i de polítiques i serveis públics locals. Aquesta institució va aprovar el 2017 el seu Pla estratègic de relacions internacionals.

El Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (FCCD) també disposa d'una llarga trajectòria en l'àmbit de la CD. Aquesta organització va néixer a mitjans dels anys vuitanta amb la voluntat de gestionar els fons dels municipis socis de manera mancomunada per evitar la dispersió i afavorir la coherència. Recentment ha aprovat el seu Pla estratègic 2020-2023.

Mitjançant la Llei 31/2002, de 30 de desembre, es crea l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, entitat de dret públic de la Generalitat de Catalunya, adscrita al Departament d'Acció Exterior i Govern Obert, que gestiona la seva política de CD i d'acció humanitària. El document estratègic actual d'aquest organisme és el Pla director de cooperació al desenvolupament de la Generalitat de Catalunya 2019-2022.

La cooperació catalana ve avalada per un marc legislatiu en diferents àmbits.¹ Amb un ampli consens, l'any 2001 el Parlament de Catalunya aprovà la Llei 26/2001, de 31 de desembre, de cooperació al desenvolupament. Aquesta llei estableix els valors, les finalitats i els principis que han d'informar l'activitat de la Generalitat de Catalunya en matèria de CD, però també dels ens locals.

Finalment, cal assenyalar també la Llei 21/2003, de 4 de juliol, de foment de la pau, aprovada el 25 de juny del 2003. L'objectiu d'aquesta llei, d'acord amb el seu article 1, és: «Establir les actuacions que han de dur a terme l'Administració de la Generalitat de Catalunya i els ens locals per promoure la cultura de la pau i el diàleg intercultural i interreligiós, així com per contribuir a l'erradicació dels conflictes violents i tractar-ne les causes».

La província de Barcelona comprèn un territori format per 311 municipis, bona part dels quals despleguen activitats de CD. Els més actius en aquest camp solen ser els més grans, que se situen a la corona metropolitana, a més d'algunes capitals de comarca. Pel que fa als 264 municipis menors de 20.000 habitants que hi ha a la demarcació, segons un estudi recent elaborat per la Diputació de Barcelona,² se'n comptabilitzen 95 que són actius en el camp de la CD.

Com s'ha dit al principi d'aquest apartat, la política de CD municipal del nostre entorn va néixer principalment per donar resposta a una demanda ciutadana, i, en general, ha gaudit d'un gran consens polític i social gràcies al fet que s'ha sabut articular amb les entitats del territori, mitjançant els consells de cooperació o altres fórmules de participació.

---

¹ La Carta europea d'autonomia local de 1985, ratificada per l'Estat espanyol l'any 1988, estableix la possibilitat que les entitats locals cooperin amb institucions d'altres estats (art. 10.3). Així mateix, a l'Estat espanyol, la Llei 23/1998, de 7 de juliol, de cooperació internacional al desenvolupament, a l'art. 20, fa referència expressa a la cooperació al desenvolupament de les comunitats autònomes i entitats locals, la qual es basa en els principis d'autonomia presupostària i autoresponsabilitat.

² La cooperació al desenvolupament dels municipis petits i mitjans de la província de Barcelona: condicionants, reptes i oportunitats.

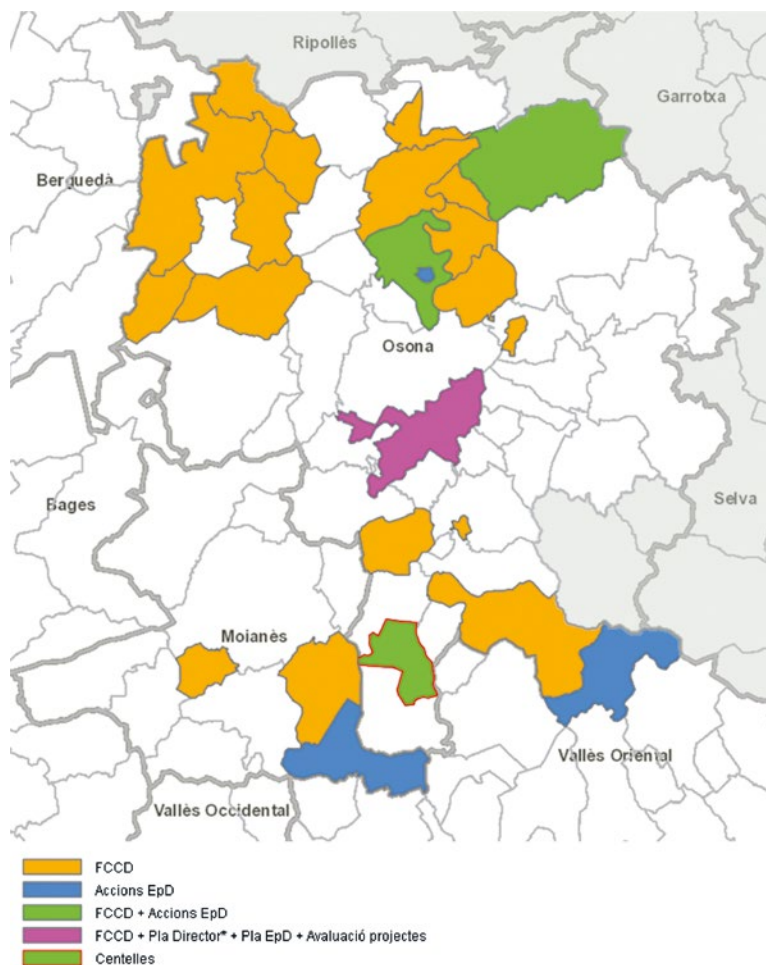
La cooperació de l'entorn de Centelles

La cooperació descentralitzada de la comarca d'Osona ve representada per un conjunt d'administracions locals actives, entre les quals destaca el Consell Comarcal, que desplega anualment una convocatòria de subvencions per a les entitats osonenques i prioritza accions en països dels quals prové gran part de la població immigrada que resideix a la comarca.

Entre els municipis, a més de Centelles, destaca Vic, capital de la comarca, que té com a objectiu contribuir al desenvolupament sostenible i a la protecció dels drets humans impulsant projectes de cooperació i EpD. Pel que fa a la cooperació, cal esmentar la línia de codesenvolupament amb Senegal en els àmbits de l'educació, la formació, l'accés a l'aigua i el desenvolupament econòmic. El Pla director de cooperació internacional de Vic 2018-2021 posa èmfasi en la feina en xarxa amb la resta de la comarca.

Altres municipis de l'entorn de Centelles que també mostren activitat en el camp de la CD són la Garriga, les Masies de Voltregà, Montseny, Sant Hipòlit de Voltregà, Sant Pere de Torelló i Sant Quirze Safaja.

Mapa 2. Recursos Diba, catàlegs 2018 i 2019 - Osona i voltants de Centelles

Font: elaboració pròpia a partir de la base de dades de la Diputació de Barcelona.

Un altre actor de cooperació destacat de la comarca d'Osona és la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC), que des de 1997 treballa per contribuir a la transformació de les condicions estructurals del món i al desenvolupament dels drets humans de totes les persones. Per això, a més de participar en projectes de cooperació, un dels seus programes més destacats és el de pràctiques d'aprenentatge i servei, mitjançant el qual anualment un gruix important d'alumnes conclouen la seva formació pràctica en altres països.

Així mateix, juntament amb la Universitat de Barcelona, és seu de la Càtedra UNESCO Dones, Desenvolupament i Cultures, la missió de la qual és l'elaboració d'estudis de gènere, desenvolupament, diversitats culturals i interculturalitat, amb l'objectiu de fomentar, des de la universitat, l'equitat necessària per a la construcció de societats més justes i obertes a les diferències.

Finalment, cal destacar que la UVic-UCC disposa de dues aules d'extensió universitària per a la gent gran, una de les quals té seu a Centelles. En aquesta aula s'imparteixen conferències relatives als diversos àmbits del coneixement i s'organitzen cursos i seminaris.

La cooperació de Centelles i principals resultats del procés dut a terme

L'Ajuntament de Centelles compta amb una llarga trajectòria donant resposta a la complexitat mundial i mostrant el seu compromís, solidaritat i corresponsabilitat davant de situacions d'injustícia i vulneració dels drets humans al món. Precisament, ara fa 25 anys, va crear la primera partida pressupostària de CD en resposta a les mobilitzacions ciutadanes del 0,7 %. Uns anys després va constituir l'actual CCI i tot seguit es va fer soci del FCCD. Des d'aleshores són nombroses les activitats que el municipi ha dut a terme, any rere any, en aquest camp, amb la participació activa de la societat civil, mitjançant les tres modalitats d'actuació següents:

- Cooperació al desenvolupament. Activitats de promoció del desenvolupament d'actors, comunitats o administracions d'altres països del «sud» que es despleguen mitjançant una convocatòria per a entitats, la gestió de la qual es delega al FCCD. Si bé en un inici es donava suport a iniciatives que sorgien del territori, actualment s'ha perdut aquest origen local i el retorn que aquest tipus de pràctiques poden tenir en termes de mobilització i sensibilització ciutadana.
- Educació per al desenvolupament. Al llarg dels anys s'han dut a terme nombroses actuacions, ja sigui de manera directa, amb concertació amb els actors del territori, o de manera indirecta, donant suport a iniciatives de diferents entitats locals. El darrer exponent d'aquesta modalitat és el Programa de cultura de pau i no-violència, amb el projecte «Centelles, campament de pau» i la festa de la cooperació, que se celebren al juny. A més, a l'abril té lloc la cursa del Sàhara i al desembre, la fira solidària de l'escola Ildefons Cerdà, entre d'altres.
- Acció humanitària i d'emergència. Es canalitza normalment a través del FCCD. A més, davant la crisi humanitària del 2015 a Europa, Centelles es va declarar poble acollidor de re-

fugiats i es va comprometre a treballar per donar resposta a la possible acollida facilitant l'accés a habitatges i cobrint les necessitats bàsiques. En aquest sentit, el CCiS va crear una comissió, de la qual formen part entitats locals i grups polítics amb representació a l'Ajuntament. L'objectiu era planificar i coordinar les accions per fer l'acollida a Centelles, tot i que fins ara no han arribat refugiats. També s'han fet campanyes de sensibilització sobre la crisi de les persones refugiades i es treballa en coordinació amb la taula de refugiats comarcal.

La diagnosi resultant del treball de camp ha identificat elements clau sobre les necessitats, potencialitats i voluntats de Centelles i alhora ha evidenciat la necessitat de construir una política més estratègica i veritablement transformadora. Aquests elements són els següents:

- **L'enfocament de coherència de polítiques per al desenvolupament (CPD) hauria d'ocupar un lloc rellevant en la futura política de CD de Centelles, seguint el mandat de l'Agenda 2030, en la seva vessant més transformadora, que vincula l'àmbit local i el global.**

L'Ajuntament de Centelles vol que l'Agenda 2030 esdevingui marc de referència principal en el disseny, planificació, execució i avaluació de les seves polítiques locals i, per aquest motiu, ha fet un exercici de localització dels ODS en l'àmbit municipal. Tanmateix, perquè aquest exercici esdevingui complet, cal tenir en consideració el principi de CPD.

Aquest és un principi propi de la política de CD, reforçat i renovat per l'Agenda 2030, que vetlla per transversalitzar la política de CD dins les administracions, de manera que tots els programes i projectes que es despleguin assumeixin els objectius i valors de la cooperació i, per tant, es dissenyin, s'executin i s'avaluïn tenint en compte aquests objectius i valors. Així s'aconsegueix que la cooperació es treballi des de tots els àmbits i sectors de l'Ajuntament i es minimitzi l'impacte negatiu a l'exterior que poden tenir algunes polítiques locals, a la vegada que es pretén potenciar aquells impactes positius de les polítiques municipals per al desenvolupament sostenible més enllà de les fronteres.

- **La identificació d'un conjunt de temàtiques d'interès per part dels actors de Centelles que vinculen problemes globals i locals, en una concepció transformadora de l'Agenda 2030.**

Entre les temàtiques d'interès que han guiat les activitats a Centelles en aquests últims anys, principalment d'EpD, destaca la pau i el refugi. Arran de la crisi de refugiats de l'any 2015, es va crear una comissió en el si del Consell per abordar aquesta problemàtica i Centelles es va adherir a la Taula Comarcal d'Acollida. També s'han fet força activitats relacionades amb aquesta qüestió, entre les quals destaquen el campament de pau (activitat de sensibilització sobre els camps de refugiats que consisteix a simular la instal·lació d'un campament a la plaça Major) i la cursa urbana pel Sàhara (activitat anual que va acompanyada d'un seguit d'activitats i l'acollida de nens a l'estiu).

Dels debats i reflexions duts a terme durant el treball de camp, s'han identificat tres temàtiques que han rebut força interès: 1) refugi, acollida a la població immigrant i interculturalitat; 2) consum responsable, i 3) medi ambient. Aquests tres àmbits avui en dia mobilitzen bona part de la ciutadania, principalment el jovent, i permeten vincular problemàtiques locals i globals. I gràcies a la visió transformadora de l'Agenda 2030, poden abordar-se de manera transversal des de l'àmbit local per buscar solucions innovadores que generin un impacte en el global.

- **L'Ajuntament de Centelles manté un clar lideratge en la modalitat de l'EpD, i del treball de camp es desprèn un interès perquè esdevingui prioritària i estratègica. D'acord amb el mandat transformador de l'Agenda 2030, l'educació per al desenvolupament hauria d'evolucionar cap a una concepció d'educació per a la ciutadania global (ECG).**

Del treball de camp es desprèn que els participants estan d'acord a considerar que l'EpD és un àmbit de treball clau per a la política de CD d'un municipi com Centelles. Per la mida, els recursos disponibles i el lideratge que manté l'Ajuntament a l'hora de desplegar activitats d'EpD, que permet una identificació ràpida dels agents que hi han de participar i una major flexibilitat i capacitat d'innovació, aquesta modalitat de treball presenta més dinamisme i més potencial. No obstant això, s'ha detectat una manca de reflexió estratègica (per què es fa el que es fa i què es vol aconseguir) i de línies de treball estables, visibles i compartides que permetin veure fruits a mitjà termini.

Seguint el mandat de l'Agenda 2030 i la seva concepció més transformadora de vinculació de les problemàtiques globals i locals i de treball transversal i multidimensional, és necessari que aquesta modalitat de treball evolucioni cap al concepte d'ECG. L'educació per a una ciutadania global té a veure amb una aproximació de conjunt a temàtiques que estan molt interconnectades, des d'una perspectiva de justícia i responsabilitat, abordant les dimensions local i global dels reptes. Per tant, va dirigida a crear una ciutadania amb consciència global, compromesa amb el canvi d'estructures, que canvia actituds, que es mobilitza i s'implica per aconseguir transformacions de caire polític, tant en el context municipal com governamental, i amb un alt potencial d'impactar de manera positiva en l'àmbit global.

- **L'Ajuntament i els participants en les sessions de reflexió estan d'acord, a l'hora de promoure una ciutadania conscient i compromesa, amb la potencialitat de vincular l'esport i l'educació en valors i de treballar amb les escoles i amb la joventut.**

L'escola es considera estratègica per desplegar accions i mobilitzar les famílies en accions d'ECG. No obstant, precisament per aquest paper tan clar que té d'aglutinar gran part de les famílies i, per tant, d'articular la vida social, no només és aprofitada per a les activitats de la política de CD, i a vegades es pot sentir en certa manera saturada. Als municipis mitjans, a aquest paper que té l'escola, s'hi sumen altres equipaments com ara la biblioteca o el centre cultural, que també tenen una gran capacitat de dinamització social.

Centelles compta amb un gruix important d'entitats esportives i amb un cicle formatiu d'esports. I en iniciar aquest treball per identificar les orientacions estratègiques de cooperació, l'Ajuntament va manifestar l'interès de mobilitzar les entitats esportives per treballar en valors i involucrar-les en les accions que es despleguin, tant d'EpD i ECG com de cooperació. Així mateix, de la diagnosi es desprèn preocupació i interès per involucrar més els joves, que avui en dia es mobilitzen per altres qüestions.

- **L'actual CCiS presenta certes febleses i cal transformar-lo perquè doni millor resposta al context actual i al repte d'ampliar la base social de la participació ciutadana, i això en coordinació amb un altre procés que l'Ajuntament està duent a terme de revisió dels espais participatius de què disposa la vila.**

El CCiS de Centelles es va crear l'any 2000 i està format per representants dels partits polítics, la Creu Roja de Vic, Càritas Centelles, Mans Unides Centelles i les AMPAs, a més d'algunes persones de reconeguda trajectòria. Aquest Consell té símptomes de cert esgo-

tament. Entre els aspectes que no acaben de funcionar, hi ha el seu caràcter polititzat, que amb el temps ha esdevingut més un espai informatiu i consultiu de les accions que fa l'Ajuntament i de distribució del pressupost, i s'han deixat de banda les funcions deliberatives i de construcció de la política que hauria de tenir.

A més, tal com està constituït avui en dia, no compta amb la varietat d'actors que caldria per donar resposta al context actual de problemàtiques globals i locals i no permet la mirada «glocal» i transversal als problemes del desenvolupament a la qual ens convida l'Agenda 2030. La participació en l'àmbit de la CD ja no pot dependre, com en el passat, únicament de les entitats i persones vinculades a la CD tradicional, cal obrir la porta a nous actors en línia amb un enfocament de coherència de polítiques i de treball d'acord amb els àmbits estratègics.

Del treball de camp han sorgit la voluntat i la necessitat d'engrescar més la gent jove i de dissenyar un treball més estratègic amb les escoles i amb l'àmbit esportiu. Aquesta ampliació de la base social és una oportunitat en el camp de l'ECG, modalitat en què s'estableixen més fàcilment xarxes de treball i de col·laboració que involucren bona part de la ciutadania.

Paral·lelament a aquest procés per identificar les orientacions estratègiques de CD, Centelles n'està fent un altre en l'àmbit de la participació ciutadana que ha de servir també per definir com ha de ser el futur espai de participació de la CD tenint en compte aquestes orientacions estratègiques i els reptes identificats.

- **La comunicació té un paper important en la transformació social, com a part de l'ECG, i ha de millorar.**

Existeix un sentiment que la CD no es comunica prou bé i que no arriba a gran part de la població. En l'àmbit de la comunicació, l'Ajuntament de Centelles disposa d'un pla que defineix quines són les estratègies més eficaces per gestionar la comunicació institucional, tant interna com externa, amb l'objectiu principal de facilitar la relació, la comunicació i la transparència entre el Govern local i la ciutadania. A més, Centelles disposa d'un butlletí d'informació municipal en el qual ja es comunica en termes de l'Agenda 2030 i s'hi expliquen les accions dutes a terme entorn de cada ODS. També té una àmplia presència a les xarxes socials (Facebook, Twitter, YouTube i Instagram). Tota la comunicació institucional de l'Ajuntament de Centelles s'engloba sota el lema «Centelles és màgia». Una decisió que vol donar a conèixer l'activitat comercial, social i cultural que es fa al municipi.

- **Els recursos actualment són limitats i existeix la voluntat per part de l'Ajuntament d'incrementar el pressupost de cooperació fins a arribar al 0,7 % dels ingressos propis a final de mandat.**

Pel que fa als recursos humans destinats a l'àmbit de la CD, actualment només hi ha un tècnic municipal, que, a més, té assignades altres responsabilitats dins l'Ajuntament (cultura i joventut). Pel que fa als recursos econòmics, l'Ajuntament es troba lluny de destinar el 0,7 % dels ingressos propis a la CD, però té el compromís i la voluntat d'arribar a aquesta xifra emblemàtica a final de mandat. Un altre dels avantatges de l'enfocament de CPD és que la seva implementació permet generar impactes positius sobre el desenvolupament sostenible dels països socis de la cooperació sense cost pressupostari addicional, donat que moltes vegades la seva adopció consisteix precisament a deixar de fer determinades polítiques, més que no pas a adoptar-ne de noves.

B. Orientacions estratègiques de cooperació al desenvolupament

En aquest apartat es recull el conjunt d'orientacions estratègiques de CD de l'Ajuntament de Centelles que han de permetre a aquest municipi fer front als reptes que planteja actualment el desenvolupament global i donar resposta al mandat de l'Agenda 2030. Parteixen de la trajectòria que acumula la vila desplegant actuacions de CD i són el resultat d'un procés de reflexió liderat pel consistori i en el qual han participat representants de diferents col·lectius locals.

Les orientacions s'han d'entendre com un full de ruta que s'haurà de desplegar de manera progressiva mitjançant la definició d'accions concretes. Aquestes orientacions no són fixes i inamovibles, ben al contrari, podran ser objecte de revisió i reformulació periòdica en funció dels avenços, de les necessitats i del context.

Aquestes orientacions marquen el camí cap a una renovació de la política de cooperació de Centelles, seguint el **mandat transformador de l'Agenda 2030**, és a dir, aquell dirigit a revertir, des de la realitat local, les causes que generen i perpetuen la pobresa, la desigualtat i la vulneració dels drets humans al món, sense diferenciar nord i sud.

Els elements fonamentals de la política pública de CD de Centelles al voltant dels quals s'estructuren aquestes orientacions són els següents:

- Objectius i prioritats
- Àmbits estratègics
- Enfocament de coherència de polítiques per al desenvolupament
- Modalitats d'actuació
- Canalització de la participació ciutadana i articulació amb els actors del territori
- Recerca de socis, de col·laboradors i participació en xarxes de treball
- Concreció d'una estructura de gestió i assignació dels recursos necessaris
- Comunicació i difusió
- Planificació, seguiment i avaluació de les accions

1. Objectius i prioritats

Centelles es proposa treballar per a la construcció d'una ciutadania global que, des de la realitat local, conegui, actuï i es mobilitzi per un model econòmic, social i ambientalment sostenible, que contribueixi a la defensa dels drets humans i a la promoció de la pau i la justícia tant al propi territori com en altres indrets del món.

Això ho farà principalment mitjançant l'**adopció d'una concepció transformadora de l'Agenda 2030**, és a dir, vinculant els problemes globals a la realitat local. Per això, es produirà una transició des d'un treball basat en la reacció als problemes concrets, que és el que s'ha fet fins ara al municipi, cap a un treball orientat a assolir un altre model de desenvolupament més sostenible. Això no implica renunciar a tractar aquests problemes concrets, sinó a reenfocar-los per tal de vincular-los a les causes que els generen des del mateix territori i a la necessitat de canviar el nostre model de desenvolupament.

En conseqüència, es treballarà partint dels àmbits estratègics, entesos com a espais de participació des dels quals es construeix aquesta política i que parteixen de problemàtiques transnacionals i multidimensionals que incideixen en elements estructurals del desenvolupament, amb impactes tant en els propis territoris com en els territoris de destí de les accions de CD (o a tot el planeta). Aquests àmbits estratègics permeten donar respostes més integrals a les problemàtiques, atès que vinculen els problemes amb els processos polítics que cal posar en marxa per a donar-hi resposta i amb els actors que ho poden fer possible, cosa que contribueix a sumar complicitats d'actors no tradicionals de CD i a incorporar la generació del coneixement en el cicle de la política.

Un altre aspecte fonamental és l'**ampliació de la base social**, tant a dins com a fora de l'Ajuntament. En aquest sentit, es promourà l'adquisició d'un enfocament de **coherència de polítiques per al desenvolupament** en el si de la corporació local i, de retruc, la **participació d'altres actors del territori** no tradicionalment de CD vinculats als àmbits estratègics, com ara el sector esportiu, l'educatiu i de joventut.

Finalment, es prioritzarà l'**educació per a la ciutadania global** davant de les altres modalitats d'acció. Va dirigida a crear una ciutadania amb consciència global, compromesa amb el canvi d'estructures, que canvia actituds i que es mobilitza i s'implica per aconseguir transformacions de caire polític, tant en l'àmbit municipal com governamental.

2. Àmbits estratègics

Els àmbits estratègics al voltant dels quals giraran les actuacions que es despleguin són:

- **Dret de refugi i atenció als processos migratoris**

Té a veure amb donar resposta a la realitat que viuen milions de persones al món, que es veuen obligades a deixar casa seva per sobreviure. I no únicament els migrants laborals, sinó especialment els que fugen a causa de guerres, persecucions, pobresa, vulneració dels drets humans, pel col·lapse dels mitjans de subsistència tradicionals en un context de globalització i ràpida urbanització, pels efectes del canvi climàtic, els desastres naturals i la degradació ambiental. En aquest context, Espanya és una de les rutes d'entrada a Europa i pateix clarament els efectes d'aquest fenomen. En concret, a Catalunya impacta la realitat dels menors no acompanyats que arriben i que són tutelats per l'Estat fins que compleixen la majoria d'edat. Aquest àmbit estratègic enllaça amb l'acollida de la població immigrant i la interculturalitat.

- **Economies transformadores**

Té a veure amb el desplegament de polítiques que prioritzin models de producció, comercialització i consum de béns i serveis més sostenibles, vinculats a l'economia social i solidària, la qual té en compte les persones, el medi ambient i el desenvolupament sostenible global. Abasta la promoció del comerç just, la producció ecològica, el consum responsable i de proximitat, la compra pública ètica, les finances ètiques, etc. Per tant, va directament a promoure una ciutadania responsable i crítica amb la sostenibilitat del planeta, que sigui part del canvi de model socioeconòmic.

- **Justícia ambiental**

L'aspecte ambiental és un dels més importants de l'Agenda 2030 i es vincula clarament amb els altres dos àmbits estratègics. Existeix un gran nombre de refugiats climàtics que per motius de la degradació del medi ambient han d'abandonar casa seva. Així mateix, l'actual sistema de producció, comercialització i consum té una clara repercussió en el medi ambient. L'emergència climàtica avui en dia mobilitza molta gent, sobretot la gent jove, i ens afecta a tots, i especialment l'entorn natural on es troba Centelles, per la qual cosa cal una gestió sostenible dels recursos.

Centelles començarà a treballar a partir d'algun dels següents àmbits estratègics i progressivament ho farà amb la resta. Els àmbits estratègics esdevindran centrals en la política de CD de Centelles en els propers anys i es treballaran no només des de la unitat de Cooperació, sinó des de la resta de departaments de l'Ajuntament, especialment des dels que hi estan vinculats directament, des d'un enfocament de CPD, és a dir, amb una mirada global i fent l'enllaç amb les conseqüències i les causes en l'àmbit local.

3. Enfocament de coherència de polítiques per al desenvolupament

En el marc de la concepció transformadora de l'Agenda 2030, que vincula els àmbits local i global dels desafiaments i de l'ODS 17, que promou una aliança mundial per al desenvolupament sostenible, Centelles es proposa convertir la CD en acció de tot el Govern i que els seus objectius, valors i principis impregnin i siguin assumits per la resta de la corporació, de tal manera que es despleguin actuacions en aquest sentit des de tots els àmbits i es minimitzi qualsevol impacte negatiu que les diferents polítiques locals puguin tenir a l'exterior. Per tant, es tracta de transversalitzar la política de CD en el Govern municipal i que es contribueixi al desenvolupament humà sostenible en tot el planeta, des de tots els àmbits de treball i no únicament des de la unitat de Cooperació.

Per aterrar una estratègia de CPD l'Ajuntament ha fet els treballs següents:

- Elaboració d'un diagnòstic municipal sobre les vinculacions i sinergies que es poden establir entre les diferents polítiques locals i la de cooperació i solidaritat, especialment les vinculades als àmbits estratègics definits, així com la d'esports, joventut i educació i estudi de com es poden treballar els objectius i valors de la cooperació des d'altres àmbits de treball. Aquest diagnòstic s'ha fet principalment mitjançant una sessió formativa i d'anàlisi amb tècnics municipals de les diferents àrees i departaments, que s'ha completat amb en-

trevestes per aprofundir en aquesta qüestió i amb l'anàlisi de documentació i de dades disponibles facilitades per aquests tècnics municipals.

- Elaboració d'una proposta amb orientacions sobre els canvis a aplicar en algunes de les polítiques perquè siguin més coherents amb el desenvolupament global i, en concret, amb el paper que hauria de tenir la política de cooperació al desenvolupament per assolir aquest nou enfocament.
- Presentació d'aquesta proposta en l'àmbit municipal per a la seva discussió, validació i presentació pública.

El document resultant d'aquest treball constitueix l'apartat C d'aquest document.

4. Modalitats d'actuació

Centelles identifica les següents modalitats i instruments d'acció com els més adequats per desplegar aquesta política, amb l'ordre de prioritats següent:

A. EDUCACIÓ PER A LA CIUTADANIA GLOBAL

El concepte d'ECG té a veure amb la concepció transformadora de l'Agenda 2030, que, partint dels àmbits estratègics, treballa des d'una perspectiva de justícia i responsabilitat, aborda les dimensions local i global dels reptes i promou una ciutadania conscient, crítica (amb capacitat d'anàlisi) i compromesa (que es posiciona davant la realitat que coneix) amb la promoció dels drets humans i el desenvolupament sostenible al món i amb la solidaritat internacional entesa des de la corresponsabilitat.

Aquesta modalitat d'actuació serà **prioritària** per Centelles davant la de projectes de cooperació al desenvolupament i la d'acció humanitària i d'emergència, i es desplegarà de manera directa, amb concertació amb els actors del territori, o de manera indirecta, donant suport a iniciatives d'entitats locals, com fins ara.

Periòdicament, Centelles farà una planificació de les actuacions concretes d'acord amb els àmbits estratègics, amb la participació de les diferents àrees de l'Ajuntament i amb els nous actors que se sumaran al procés de construcció d'aquesta política, com els centres educatius, les entitats esportives, els grups de consum responsable i de proximitat, moviments ambientalistes, etc., tenint en compte el següent:

- Prèviament, l'Ajuntament definirà una estratègia de coherència de polítiques, seguint les orientacions que s'inclouen en l'apartat C d'aquest document. En aquesta estratègia, els altres departaments i àrees municipals assumiran els objectius i valors de la CD, de manera que s'involucraràn en la planificació d'activitats d'ECG des de les seves pròpies competències, en coordinació amb la unitat de Cooperació. Els departaments que s'hauran d'involucrar especialment són el d'Educació, el d'Esports, el de Joventut i els vinculats amb els àmbits estratègics definits (Medi Ambient, Nova Ciutadania, Comerç i Promoció Econòmica).
- En l'àmbit del territori, a més dels actors tradicionals de la CD, mitjançant la mediació dels altres departaments i àrees municipals, s'involucrarà els actors educatius, d'es-

ports, de joventut i els relacionats amb els àmbits estratègics definits. Per tant, aquesta estratègia haurà d'incorporar una línia específica per treballar des dels sectors esportiu, educatiu i de joventut els valors per a una ciutadania global.

- La planificació determinarà, amb la mediació dels respectius departaments i àrees municipals, una relació constant amb aquests actors, no només en el moment del disseny, sinó al llarg de tot el cicle de la política: disseny, execució, seguiment i avaluació.
- Les activitats tractaran temàtiques vinculades als àmbits estratègics definits que relacionin l'àmbit local amb el global i que promoguin la reflexió crítica i la consciència sobre l'impacte de les accions globalment.
- Establirà activitats de diagnosi sobre com la problemàtica global afecta l'àmbit local i com les accions en el territori afecten la problemàtica global, de manera que es puguin fer canvis i transformacions en les polítiques i les accions ciutadanes.
- Incorporarà activitats que tinguin en compte arribar a públics de diferents edats, per tant, amb diferents formats i metodologies i que promoguin la participació, la interacció social, i que siguin motivadores i significatives.
- Promourà la recerca de sinergies i col·laboracions en l'àmbit de la comarca.
- Incorporarà la vessant comunicativa i de difusió de la CD, d'acord amb el pla de comunicació de què disposa el municipi.
- Al final s'analitzaran els resultats i es difondran amb la implicació dels participants i es promourà la reflexió sobre aquests resultats, amb la finalitat de millorar-ne la pràctica.

A mitjà termini, un cop estigui definida l'estratègica de coherència de polítiques i identificats els actors del territori que han de participar en aquesta política, Centelles estudiarà la possibilitat de sol·licitar a la Diputació el recurs econòmic del Catàleg de serveis «Planificació de l'ECG local», mitjançant el qual podrà contractar un suport extern que ajudi a elaborar un pla d'ECG tenint en compte aquestes orientacions.

B. PROJECTES DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT

Centelles estarà atent a les oportunitats de treball en xarxa amb altres municipis de l'entorn per participar en iniciatives de cooperació directa de caràcter municipalista que es duguin a terme en relació amb la governabilitat local i l'enfortiment dels serveis públics locals, sempre que es vegi com una oportunitat per intercanviar experiències i fer participar altres departaments en un enfocament de coherència de polítiques per al desenvolupament, especialment si es tracta de temàtiques relacionades amb els àmbits estratègics definits.

Pel que fa a la convocatòria d'entitats, es continuarà treballant com fins ara en espera de poder-hi donar un nou enfocament quan, a mitjà termini, gràcies a la implementació de les noves orientacions de CD i específicament de les línies d'ECG i de coherència de polítiques que s'acabin definint, es generin iniciatives pròpies al territori. Un cop es disposi d'iniciatives més locals, podran rebre el suport de l'Ajuntament sempre que s'emmarquin en els àmbits estratègics, de tal manera que creïn sinergies amb les altres actuacions d'ECG que es duguin a terme. S'ha d'intentar que siguin iniciatives àmplies, que impliquin bona part de la ciutadania organitzada, amb un enfocament territorial de la CD.

Es buscarà alguna fórmula per evitar les càrregues burocràtiques que sovint implica aquest tipus d'actuacions, per tal que puguin ser gestionades pel mateix Ajuntament i la ciutadania organitzada. En cas que no sigui possible, es comptarà amb el suport del FCCD per al seguiment i la gestió, però sense perdre el lideratge i el retorn que ha de comportar aquest tipus d'actuacions en termes de sensibilització i mobilització ciutadana. Per tant, sovint es recollirà informació referent a l'aplicació de les actuacions a l'entitat o entitats a què es dona suport, i es disposarà d'una estratègia comunicativa potent per fer-ne partícip la ciutadania.

No s'estableixen àmbits geogràfics preferents, donat que el que es prioritzarà en les futures iniciatives és que sorgeixin del territori i que estiguin vinculades amb els àmbits estratègics definits, de manera que es creïn sinergies amb el que s'està fent des de l'àmbit de l'ECG, en un enfocament de coherència de polítiques. En el cas que es faci un tipus de cooperació directa de caire municipalista en xarxa amb altres municipis, les temàtiques hauran d'estar vinculades a l'enfortiment dels serveis públics locals.

C. L'ACCIÓ HUMANITÀRIA I D'EMERGÈNCIA

Degut a la complexitat d'aquests tipus d'accions, Centelles continuarà canalitzant els recursos dirigits a l'acció humanitària i d'emergència mitjançant el FCCD. No obstant, caldrà prioritzar les actuacions de postemergència adreçades a la reconstrucció amb un enfocament municipalista i de sostenibilitat que tingui en compte la creació de capacitats a la població, i buscar d'alguna manera que hi hagi un retorn a la vila en termes de sensibilització i d'educació per a la ciutadania global.

Els recursos que s'hi destinin es decidiran en funció del tipus d'emergència i del pressupost disponible, sense que suposi en cap cas una disminució del que s'hagi compromès en altres modalitats de treball.

5. Canalització de la participació ciutadana i articulació amb els actors del territori

Centelles treballarà per ampliar la base social de la política de CD mitjançant la identificació i la incorporació dels actors vinculats als àmbits estratègics definits. Conjuntament amb els diversos departaments del Govern municipal, i a partir de l'adopció d'un enfocament de CPD, es crearan alternatives solidàries que relacionin l'àmbit local i el global i s'establirà un diàleg permanent per tal d'analitzar, diagnosticar, establir prioritats i desplegar la política conjuntament. Els diferents departaments seran essencials per aconseguir les transformacions que es persegueixen d'acord amb els àmbits estratègics establerts, i donaran una mirada més multidimensional i multiactor a la CD per tal de respondre amb millors condicions als reptes locals i globals que afronta el món, tal com indica l'Agenda 2030.

Per identificar els nous actors es tindran en compte els àmbits estratègics definits, que ens indiquen amb qui s'ha de treballar en primer lloc: organitzacions ecologistes i ambientalistes, d'economia social i solidària i de model agroalimentari, de consum responsable i comerç just, organitzacions de productors locals, la unió de botiguers, entitats d'acollida i d'integra-

ció de població nouvinguda i els mateixos col·lectius d'immigrants, sense oblidar la ciutadania no organitzada. També serà important comptar amb els actors mitjançant els quals es vulguin desplegar les accions, com ara els sectors educatiu, d'esports i de joventut.

Centelles aprofitarà el procés que s'està duent a terme en paral·lel amb aquestes orientacions per diagnosticar i revisar la qüestió de la participació ciutadana en l'àmbit municipal i reflexionar sobre quina podria ser la fórmula més escaient per canalitzar la participació de la ciutadania organitzada, tenint en compte la renovació de la política que es proposa.

A curt termini, mentre s'esperen els resultats d'aquesta diagnosi i reflexió de com s'ha de configurar finalment tota la participació municipal i, de retruc, la de l'àmbit de la CD, una opció és flexibilitzar l'estructura del Consell, la seva composició i funcionament. És convenient revisar les funcions d'aquest òrgan per deixar de banda actuacions de caràcter instrumental, que acaben fatigant els actors, i prioritzar debats sobre qüestions més estratègiques i amb un impuls més transformador en relació amb la construcció de la política i el seguiment de la implementació.

De la mateixa manera, la incorporació dels nous actors s'haurà de discutir en un primer moment en el si del Consell i caldrà un esforç per part de l'Ajuntament per trobar la millor manera d'identificar i atreure aquests nous col·lectius, tenint en compte els àmbits estratègics que s'hagin definit. La implementació d'una estratègia de coherència de polítiques en què les diverses àrees de l'Ajuntament assumeixin els objectius, principis i valors de la CD ha de facilitar-ho, generar noves sinergies i promoure que altres actors adoptin les diverses polítiques proposades.

A mitjà termini, la nova estructura de treball participada que es creï, que ha de donar cabuda a una base social més àmplia, serà la que tirarà endavant la implementació del document d'orientacions estratègiques elaborat amb el suport de la Diputació.

6. Recerca de socis, col·laboradors i participació en xarxes de treball

Centelles mantindrà les aliances que ja té amb **actors supramunicipals**, principalment amb la Diputació de Barcelona, de qui es beneficia d'un seguit de recursos i serveis: suport econòmic, formació, participació en espais d'intercanvi i de treball en xarxa, i amb el FCCD, del qual és soci i es pot beneficiar de les línies següents: suport a l'aprovació de mocions i posicionaments del món local català en qüestions rellevants; assessorament, canalització i gestió d'iniciatives d'acció humanitària i d'emergència; gestió i seguiment de projectes de CD, i assessorament sobre legislació i competències dels ens locals.

A més de continuar participant en la taula d'acollida de refugiats, en l'àmbit **comarcal** començarà a construir altres aliances per compartir recursos, programes i coneixement i fer economies d'escala. En aquest sentit, els dos actors ara per ara més ben posicionats són l'Ajuntament de Vic, que disposa d'un pla director de CD i molts anys d'experiència, i la UVic-UCC. També s'estudiarà l'apropament a algun municipi de l'entorn amb qui comparteixi interessos.

Pel que fa a la universitat, és un pol de coneixement i pot ser un bon aliat en dos sentits:

- Per aprofundir en les interaccions existents entre les dimensions local i global, així com entre les dimensions ecològica, econòmica i social dels processos de desenvolupament, a partir de les quals es poden promoure polítiques més transformadores vinculades al desenvolupament sostenible. En aquest sentit, la universitat podria generar una línia de recerca i anàlisi sobre el sistema de producció, comercialització i consum existent en el context comarcal i les seves interaccions en l'àmbit global o sobre possibles tècniques de mesurament dels impactes mediambientals globals que es generen als municipis. Això no beneficiaria només Centelles, sinó també altres municipis interessats, com, per exemple, Vic. Aquestes recerques podrien generar un coneixement que després podria ser compartit, mitjançant l'aula d'extensió universitària de la gent gran de Centelles o a través de xerrades a la ciutadania, per sensibilitzar i crear consciència en la població sobre els efectes que té a la comarca l'actual sistema socioeconòmic. I més a llarg termini, podrien derivar en alguna exposició itinerant per la comarca que donés a conèixer aquesta realitat i possibles bones pràctiques identificades. Això es podria fer amb la col·laboració d'organitzacions ambientalistes i d'economia social i solidària.
- Un altre programa per al qual la UVic-UCC pot ser un bon aliat és el de les pràctiques internacionals d'aprenentatge i servei. Centelles podria establir un conveni amb la universitat per tal de promoure la participació de joves estudiants del municipi en aquestes pràctiques, que a mitjà i llarg termini podria generar iniciatives de cooperació pròpies a finançar.

Finalment, Centelles buscarà col·laboracions i sinergies amb entitats comarcals que treballin en els àmbits estratègics definits i que vinculin les problemàtiques del territori amb el desenvolupament global.

També estudiarà l'adhesió a la Xarxa d'Alcaldes i Alcaldesses per la Pau de Catalunya, amb seu a Granollers, que treballa en la promoció de la cultura de la pau per fer dels nostres pobles i ciutats espais de llibertat, convivència i cohesió social.

7. Estructura de gestió i assignació de recursos necessaris

Pel que fa als recursos econòmics, la partida pressupostària de CD s'anirà augmentant progressivament fins a arribar al 0,7 % dels ingressos municipals a final de mandat. Per això, l'Ajuntament farà el càlcul de la quantitat que representa aquest 0,7 %, seguint els criteris tècnics establerts en el document «Criteris per a l'aplicació del 0,7 % dels ingressos propis municipals a la cooperació al desenvolupament. Justificació tècnica», de Joaquim Solé Vilanova.

Es buscarà que aquest pressupost anual sigui complementat amb altres recursos externs com, per exemple, els que ofereix la Diputació de Barcelona a través del Catàleg de serveis, de caràcter anual. Així mateix, es poden buscar patrocinis i aportacions econòmiques i materials del sector empresarial del territori.

Pel que fa als recursos humans, aquesta política continuarà comptant amb una persona responsable que impulsarà i coordinarà les activitats, a la qual se sumaran membres d'altres departaments, que amb un enfocament de coherència de polítiques per al desenvolupament

hauran assumit els objectius i valors de la cooperació i, per tant, participaran en espais de coordinació i de diàleg polític, i en la implementació de les estratègies definides, així com en el disseny i implementació d'accions sectorials pròpies però amb una mirada de desenvolupament sostenible i de drets humans. Per això, caldrà fer canvis i articular una estructura organitzativa i un sistema d'instruments adequats que proporcionin marcs i eines de coordinació per tal que la unitat de Cooperació pugui formar, sensibilitzar i impulsar el diàleg amb la resta d'àmbits de treball i adquirir una posició més central dins la corporació.

8. Comunicació i difusió

La comunicació serà un aspecte clau per a l'èxit de la política de cooperació de Centelles, ja que aquesta necessita adhesions i compromisos de la ciutadania i institucionals que la facin possible, i també com a eina de transparència i rendició de comptes.

En primer lloc, és important que l'Ajuntament dissenyi una estratègia de presentació i difusió d'aquest document d'orientacions estratègiques, tant dins el consistori com a la ciutadania, i en doni a conèixer els aspectes més rellevants. Entre altres coses, això pot ajudar a identificar nous actors interessats a participar. En segon lloc, s'organitzaran accions de difusió i comunicació externa al municipi, amb la intenció de començar a identificar futures col·laboracions dels altres ens i organitzacions de l'entorn, com l'Ajuntament de Vic i la Universitat de Vic.

La implementació d'aquesta política també requereix una estratègia comunicativa eficaç. Ens referim al conjunt d'accions orientades a promoure i a regular la participació; a informar dels acords que es prenen en relació amb el pressupost i les activitats; a difondre els esdeveniments que s'organitzen, i a donar a conèixer els avenços i resultats que s'assoleixen.

En aquest sentit, Centelles farà ús dels múltiples canals de què disposa (xarxes socials, web institucional, correu electrònic, butlletins, etc.), seleccionarà els més adequats a cada tipologia d'acció i tindrà en compte el públic destinatari en cada cas. Caldrà pensar també en els canals més adients per promoure la comunicació interna dins el consistori i promoure l'enfocament de coherència de polítiques. Per a això, és recomanable partir de canals de coordinació i comunicació ja existents, millorant les qüestions que calgui per garantir-ne el correcte funcionament.

Un cop s'hagi finalitzat la diagnosi de coherència de polítiques i es disposi de les orientacions i l'estratègia en aquest sentit, el tècnic de cooperació i la persona responsable de la comunicació de l'Ajuntament podran elaborar una estratègia comunicativa específica per a l'àmbit de la CD, tant interna com externa, que haurà de formar part de l'estratègia de comunicació existent del Govern municipal.

9. Planificació, seguiment i avaluació

Com tot àmbit d'intervenció, la cooperació també necessita una planificació periòdica i un seguiment del desplegament de les accions i dels resultats que s'assoleixen.

Aquesta tasca serà assumida per la unitat de Cooperació, amb l'ajut de la resta d'àrees i departaments del consistori en una concepció de coherència de polítiques amb l'òrgan de participació ciutadana que s'hagi previst, amb el qual s'elaborarà un pla anual dissenyat seguint aquestes orientacions, amb els seus objectius, actuacions, calendari i pressupost. L'esmentat pla haurà de definir també l'ambició de l'Ajuntament en l'adopció de l'enfocament de coherència de polítiques, el qual es traduirà en objectius i actuacions específiques.

S'establirà també un mecanisme de monitoratge continuat que permeti fer un seguiment del desplegament del pla anual, amb valoracions periòdiques de les accions que es duiguin a terme, incloses les que es preveuen en l'aplicació del principi de coherència de polítiques per al desenvolupament. Els objectius principals han de ser rendir comptes al mateix Ajuntament i a la ciutadania, valorar els avenços, prendre decisions a temps en cas que es presentin reptes en la implementació, així com construir coneixement i aprenentatge com a procés de millora contínua.

Per tant, es recolliran de manera sistemàtica indicadors d'assistència i participació a les activitats, així com valoracions del públic i de la ciutadania, entre altres indicadors que poden definir-se com a necessaris per a una correcta valoració dels avenços. Cal tenir en compte que existeix l'obligatorietat d'aportar aquest tipus de dades a l'hora de justificar les subvencions que es rebin per part d'entitats externes, com ara la Diputació de Barcelona.

Finalment, Centelles s'adherirà a l'Espai de treball en matèria de planificació estratègica de cooperació al desenvolupament que promou la Diputació de Barcelona, que pot constituir un bon acompanyament en aquesta tasca.

C. Diagnòstic i orientacions estratègiques per a l'adopció i la implementació de l'enfocament de coherència de polítiques

1. Presentació

Aquest treball forma part del procés participatiu iniciat per la Diputació de Barcelona per definir una sèrie d'orientacions estratègiques relacionades amb la política de cooperació al desenvolupament de l'Ajuntament de Centelles.

Dins del marc de les esmentades orientacions estratègiques s'inclou l'adopció de l'enfocament de coherència de polítiques mitjançant un procés participatiu que ha consistit en els aspectes següents:

1. La realització d'un taller formatiu sobre coherència de polítiques a totes les regidories de l'Ajuntament durant el mes de març de 2021.
2. La realització d'entrevistes a cada una de les regidories de l'Ajuntament per conèixer el seu àmbit de treball i la relació d'aquest amb el mandat i els objectius polítics de la Regidoria de Cooperació i Solidaritat.
3. La sistematització dels resultats del diagnòstic descrit anteriorment i l'obtenció de les principals conclusions.
4. L'elaboració d'aquest document, que conté les orientacions finals en relació amb l'adopció i transversalització de l'enfocament de coherència de polítiques per part de l'Ajuntament.

2. Abans de començar: concepte de coherència de polítiques

La coherència entre les polítiques d'un govern o administració és, en termes generals, un tret associat a una bona gestió pública. Això és perquè un conjunt de polítiques incoherents entre si és ineficaç, atès que dificulta la consecució dels objectius polítics plantejats, i ineficient, ja que no empra els recursos públics disponibles de forma òptima.

La coherència posada ja en el context dels objectius polítics de desenvolupament sostenible d'un govern adquireix un valor afegit addicional. Els grans reptes col·lectius de la nostra societat actual –el canvi climàtic, l'equitat de gènere, la salut pública o la desigualtat social, entre d'altres– es caracteritzen pel seu caràcter complex i multidimensional. És tal el grau d'interrelació entre les variables socials, econòmiques i ambientals d'aquests reptes i tan estreta la interdependència –econòmica, financera, política, social, de comunicacions, de seguretat...– entre països i territoris, que qualsevol resposta política que aspiri a ser vàlida per a aquests reptes col·lectius haurà de ser holística i transversal, mitjançant una combinació d'instruments econòmics, socials, ambientals i de governança que es retroalimentin.

Davant aquest panorama, a l'hora de donar resposta a les problemàtiques socials des d'una perspectiva de desenvolupament sostenible, la coherència del conjunt de polítiques públiques d'un determinat govern es converteix automàticament en una exigència lògica. Senzillament, perquè sense la perspectiva de la coherència de polítiques no és possible articular una resposta real i duradora.

Així, des de la dècada dels noranta, es promou l'adopció de l'enfocament de coherència de polítiques per al desenvolupament, definit per l'Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic (OCDE) com «un principi de política de desenvolupament internacional que té com a objectiu prendre en compte els objectius de la cooperació al desenvolupament en les polítiques exteriors i domèstiques en àrees que probablement afectaran els països en desenvolupament». Seguint amb la definició de l'OCDE, la CPD és el treball que es fa per «assegurar: 1) que els objectius i resultats de la política de cooperació d'un govern no siguin malmesos per altres polítiques del mateix govern que impacten sobre els països en desenvolupament, i 2) que aquestes altres polítiques, on sigui possible, donin suport als objectius de desenvolupament».

Amb l'aprovació de l'Agenda 2030, de desenvolupament sostenible, ha canviat (s'ha ampliat i s'ha fet més complex) el concepte dels objectius de desenvolupament a què els altres països s'han compromès. A la faceta social –lluita contra la pobresa– del concepte tradicional de desenvolupament s'hi han afegit les facetes polítiques, mediambientals i econòmiques, i a la perspectiva exterior, s'hi han afegit ara la domèstica i la local.

Aquesta transformació en el concepte de desenvolupament afecta també el compromís amb la coherència, atès que ha canviat l'estàndard respecte al qual s'han d'alinejar les polítiques públiques. Així, la coherència de polítiques, en relació amb l'Agenda 2030, exigeix que les administracions públiques considerin sistemàticament en el disseny, la implementació i l'avaluació de les seves polítiques els efectes d'aquestes en el benestar humà de les generacions presents al propi territori (aquí i ara), de les generacions futures (impactes més tard) i de les persones que viuen en altres països (impactes amb dimensió exterior o impactes transfronterers). Per poder-ho aconseguir, l'Agenda 2030 ha inclòs entre les metes sistèmiques de l'objectiu de desenvolupament sostenible 17 la coherència de polítiques per al desenvolupament sostenible (CPDS) com una eina necessària per a la implementació dels seus objectius.

Com va passar amb la CPD, és la definició de la CPDS que proporciona l'OCDE la que es considera més oportuna. Segons aquesta institució (OCDE, 2019), la coherència de les polítiques per al desenvolupament sostenible és «un procediment per integrar les dimensions del desenvolupament sostenible en el procés d'elaboració de polítiques nacionals i internacionals. El seu objectiu és impulsar l'aplicació integrada de l'Agenda 2030 mitjançant les accions següents:

- »(i) fomentar les sinergies i maximitzar els beneficis als sectors de la política econòmica, social y mediambiental;
- »(ii) buscar l'equilibri dels objectius de la política domèstica amb els ODS reconeguts internacionalment;

»(iii) abordar les repercussions transfrontereres i a llarg termini de les polítiques, incloses les que probablement afecten els països en desenvolupament».

Continuant amb la visió de l'OCDE, la CPDS no és ni més ni menys que una crida a les institucions públiques, i a la resta d'actors involucrats, a «ajustar els seus mandats, polítiques i objectius sectorials als ODS i a prendre les seves decisions coneixent i tenint en compte les interaccions (sinergies i compensacions) entre les àrees econòmica, social i mediambiental, a fi d'abordar les múltiples dimensions dels reptes en matèria de desenvolupament sostenible de la manera més equilibrada possible».

L'aparició del nou concepte de CPDS no implica la desaparició de l'enfocament tradicional de coherència, simplement n'és una ampliació. La CPDS no ha afectat gens la raó de ser, el paper i el valor afegit específic de la CPD, que, en tot cas, representaria la seva «dimensió exterior». I la seva tasca segueix sent vetllar perquè els països i territoris, en el procés de compliment dels ODS, no generin impactes negatius a les perspectives de desenvolupament sostenible dels països en desenvolupament. I perquè, en tant que sigui possible, en avançar en el compliment dels ODS, es generin externalitats positives sobre aquests països i sobre els béns públics globals que els afecten.

3. Compromís amb el desenvolupament com a punt de partida

L'Ajuntament de Centelles té 25 anys de trajectòria en matèria de cooperació internacional, la qual cosa reflecteix el fort compromís institucional amb la promoció del desenvolupament global a través del suport a projectes de cooperació, a l'acció humanitària i a accions d'educació per al desenvolupament i la ciutadania global. Un compromís que es manté i que s'espera potenciar amb la promesa feta per part de l'actual alcalde de dedicar un 0,7 % del pressupost a cooperació³ a final de mandat, amb el valor afegit que aquest percentatge seria enterament per a projectes de cooperació i d'ajuda humanitària, amb la qual cosa se sumaria a allò dedicat a les accions d'educació per al desenvolupament i la ciutadania global.

Al compromís amb la cooperació al desenvolupament se suma el que té l'Ajuntament amb l'Agenda 2030, marc sota el qual s'està orientant una sèrie d'accions i polítiques, a més de la definició d'un pla d'acció que s'espera aprovar al llarg de 2021, anomenat «Centelles 2030», i que definirà els objectius i les polítiques del municipi per als propers deu anys. La mateixa alcaldia ha assumit aquest compromís, el qual es promou no només a través de les polítiques, sinó també amb un fort esforç comunicatiu cap a la ciutadania, per exemple, amb la inclusió d'un apartat d'accions en clau d'objectius de desenvolupament sostenible dins del Butlletí d'Informació Municipal.

Aquest sòlid compromís amb la cooperació al desenvolupament i amb el desenvolupament sostenible global ha ocasionat que des de l'Ajuntament es vulgui impulsar la política de desenvolupament a través d'un procés participatiu, amb el suport de la Diputació. Aquest pro-

³ Per fer el càlcul del 0,7 % del pressupost, cal seguir els criteris tècnics establerts en el document «Criteris per a l'aplicació del 0,7 % dels ingressos propis municipals a la cooperació al desenvolupament. Justificació tècnica», de Joaquim Solé Vilanova.

cés ha definit una sèrie d'orientacions estratègiques (detallades al document «Identificació d'orientacions estratègiques de cooperació al desenvolupament»), com ara àmbits de treball clau que s'han d'impulsar des de l'Ajuntament i una sèrie d'objectius a assolir, entre els quals es troba l'adopció de l'enfocament de coherència de polítiques, que es reconeguda per la mateixa Agenda 2030 com un instrument essencial per aconseguir el compliment dels ODS. La coherència de polítiques pretén fomentar el treball transversal i integrat entre les diverses àrees i departaments de l'Administració, afavorir les sinergies existents, detectar els possibles punts de conflicte i buscar-ne la resolució, tot amb l'objectiu de reduir els impactes negatius de les polítiques tant en clau interna com més enllà de les mateixes fronteres, i especialment en països en vies de desenvolupament.

4. Diagnòstic: detectant sinergies i experiències de treball transversal a l'Ajuntament de Centelles

A. Procés

La fase de diagnòstic sobre la coherència de polítiques a l'Ajuntament va començar amb la realització d'un taller el dia 18 de març de 2021 amb el títol «Més enllà de la política de cooperació: introducció a la coherència de polítiques». L'objectiu d'aquest taller era, a més de la presentació institucional del procés per part de la Diputació i l'Ajuntament i de fer una breu introducció a la temàtica per part de l'equip de Political Watch, reflexionar grupalment, a través de dues dinàmiques participatives, sobre els possibles impactes de les polítiques de les diferents regidories més enllà de les fronteres de l'Ajuntament i sobre quines accions es podrien tirar endavant per mitigar els impactes negatius i potenciar-ne els positius.

Aquest taller va suposar el tret de sortida del procés de diagnòstic i va permetre identificar ja alguns dels valors clau de l'Ajuntament, reflectits en les seves polítiques, com ara la protecció del medi ambient, la protecció de la població vulnerable i la rellevància del treball en aliança. Tenir una primera pinzellada d'aquests valors va permetre, a la fase següent del procés, definir les preguntes de les entrevistes i establir una primera relació de confiança amb els futurs entrevistats.

El pas següent va ser la realització d'entrevistes semiestructurades amb representants de les diferents regidories de l'Ajuntament i amb el mateix alcalde.

L'objectiu de cadascuna de les entrevistes era conèixer:

1. Les principals línies de treball, posant el focus en programes i/o projectes que poguessin tenir impacte en altres polítiques o en altres territoris i amb una possible vinculació amb els objectius, valors i principis promoguts des de la Regidoria de Cooperació i Solidaritat.
2. Les experiències prèvies de treball en aliança amb la Regidoria de Cooperació i Solidaritat, les seves reflexions i percepcions respecte a les esmentades experiències.
3. La seva opinió respecte a possibles línies de treball que es podrien desenvolupar de manera conjunta amb la Regidoria de Cooperació i Solidaritat o de manera transversal amb altres regidories, i especialment en relació amb els tres àmbits estratègics definits al document d'orientacions estratègiques elaborat per la Diputació.

Les entrevistes es van fer entre mitjans d'abril i finals de maig de 2021 i hi van participar les persones següents:

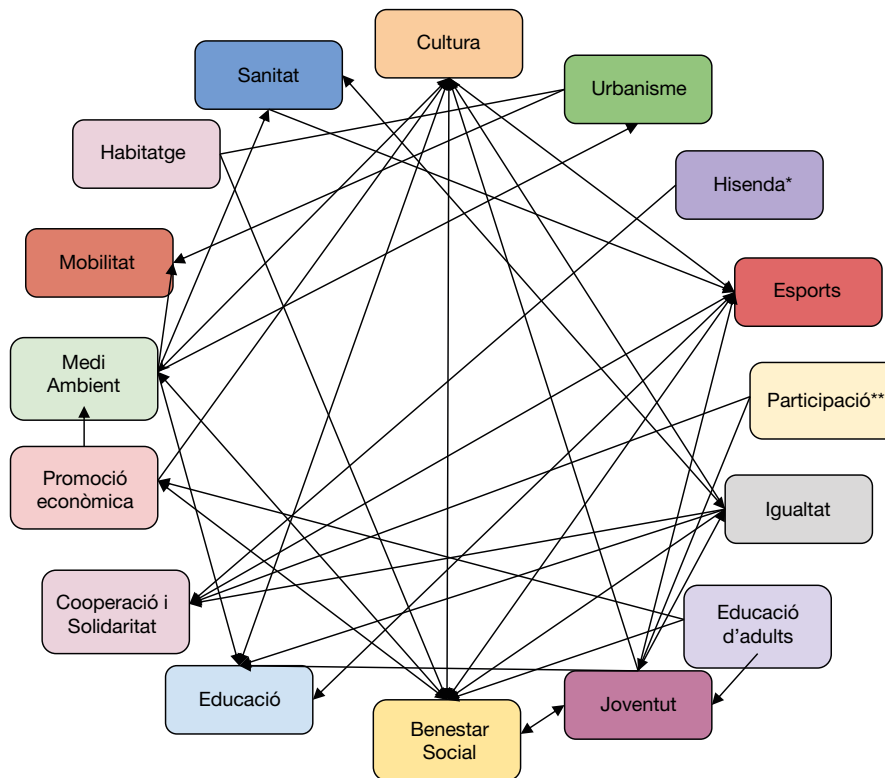
- Josep Paré: Alcalde, regidor d'Hisenda i Urbanisme.
  - Anna Portet: tècnica responsable d'Hisenda.
- Anna Chávez: regidora de Cultura, Festes, Formació d'Adults, Joventut, Normalització Lingüística i Patrimoni.
  - Roser Bisbal: responsable tècnica de Biblioteques.
  - Núria Solà: responsable tècnica de Joventut.
  - David Camps: responsable tècnic de Cultura.
  - Montse Prat: responsable tècnica de Formació de Persones Adultes.
- Maria Carme Sayós: regidora d'Igualtat, Modernització Administrativa i Sanitat.
  - Maria Ona Molas: responsable tècnica d'Igualtat.
- Neus Verdaguer: regidora de Benestar Social, Cooperació i Solidaritat, Persones Grans, Medi Ambient i Serveis Municipals.
  - David Camps: tècnic responsable de Cooperació i Solidaritat.
  - Marc Martín: tècnic responsable de Medi Ambient.
  - Eva Rovira: tècnica responsable de Benestar Social.
- Víctor Barquer: regidor d'Economia Social i Solidària, Participació i Habitatge.
- Víctor López: regidor d'Educació.
  - David Camps: tècnic responsable d'Educació.
- Roger Casas: tècnic responsable d'Esports.
- Jordi Señé: responsable tècnic del Servei de Promoció Econòmica.

B. Conclusions del diagnòstic

Les principals conclusions d'aquesta fase de diagnòstic van ser:

- L'Ajuntament de Centelles ja disposa d'una important experiència de treball coordinat entre diferents àrees de govern i està treballant per potenciar encara més la feina transversal i integrada entre departaments. Un exemple il·lustratiu d'aquests esforços és el treball entre Educació i Cultura, que ha desembocat en el Pla estratègic d'educació + cultura 2019-2022, en què a més es defineixen accions a executar en coordinació amb altres regidories. Hi ha també experiències de treball conjunt a l'Ajuntament (il·lustrades a la figura 1) que encara que no sempre impliquen accions de coordinació i planificació conjunta, sí que representen importants canals de comunicació, i són el primer pas per al treball transversal, cosa que podria facilitar la penetració de l'enfocament de coherència de polítiques. Així mateix, s'ha detectat que algunes modalitats de treball i actituds que es consideren essencials per a la implementació d'aquest enfocament, com la comunicació entre departaments, la disposició a la col·laboració o alguns dels mecanismes de coordinació detectats, no serien completament alienes al quefer actual a l'Ajuntament.

Figura 1. Elaboració pròpia

- La ciutadania del municipi és altament participativa, especialment en activitats relacionades amb la protecció del medi ambient i la promoció de la sostenibilitat, la qual cosa s'alinea de manera estreta amb un dels àmbits estratègics identificats al document «Identificació d'orientacions estratègiques de cooperació al desenvolupament». També va haver-hi un important moviment de participació ciutadana voluntària en el context de la pandèmia, la iniciativa de la qual va partir dels mateixos veïns i veïnes i posteriorment va tenir el suport de l'Ajuntament. La voluntat de participació de la ciutadania prové d'un fort sentiment de pertinença al territori. Es considera que aquest sentiment de pertinença, juntament amb el fet que la ciutadania de Centelles és molt activa, podria ser un nínxol a explotar des de la perspectiva de la coherència de polítiques, per la previsible facilitat d'aquests col·lectius per empatitzar amb les problemàtiques d'altres comunitats i territoris.
- Centelles és un municipi pioner en molts aspectes relacionats amb el medi ambient (biodiversitat o gestió i reducció de residus, per exemple), amb la gestió sostenible de la política energètica (reducció d'emissions, energies renovables o eficiència energètica d'edificis i enllumenat) i amb la sensibilització en aquestes matèries. Moltes d'aquestes qüestions són en si mateixes accions de foment de la coherència de polítiques i, usant la narrativa

* La Regidoria d'Hisenda en realitat estaria connectada amb totes les àrees, però només hem inclòs la Regidoria de Cooperació per la rellevància del compromís amb el 0,7 % per a cooperació al desenvolupament.

** La Regidoria de Participació estaria connectada també amb totes les altres àrees, però només n'hem inclòs dues: Cooperació, per les iniciatives i les propostes relatives al Consell de Cooperació, i Joventut, pels canvis que es preveuen per promoure la participació del jovent.

adequada, podrien servir per informar la ciutadania de com compleix el municipi amb la seva responsabilitat respecte de les problemàtiques globals i per plantejar noves accions de coherència de polítiques des de diferents àmbits temàtics. A més, el treball a l'àrea de Medi Ambient va en línia amb un dels àmbits estratègics identificats en el procés d'orientacions estratègiques dut a terme des de la Diputació.

- L'Ajuntament de Centelles és «hiperactiu», i la quantitat d'activitats i iniciatives poden arribar a dificultar la coordinació entre les diferents àrees i a posar en risc la participació d'un nombre mínim de persones per fer-les viables i sostenibles. S'han trobat alguns encavalcaments i possibles pèrdues d'oportunitats i sinergies. Això, però, no s'ha detectat que sigui per manca d'interès de les persones responsables dels programes o projectes afectats, sinó més aviat per manca de temps, per les dificultats addicionals que implica el treball transversal i per manca d'eines adequades o de processos de coordinació i comunicació interns.
- La millora de la comunicació entre regidories en relació amb les polítiques que es duen a terme des de cadascuna és una assignatura pendent que va sorgir com a assumpte prioritari en diverses de les entrevistes. Aquesta comunicació serviria per fer més àgils alguns processos i per fer un ús més eficient i amb més impacte dels recursos disponibles.

C. Treball de la Regidoria de Cooperació i Solidaritat amb altres regidories: experiències actuals i noves potencialitats

Producte de les entrevistes i el mapatge realitzats, s'han detectat una sèrie de línies de treball en què la Regidoria de Cooperació i Solidaritat treballa conjuntament amb altres regidories. També s'han determinat altres possibles espais de treball en què les sinergies entre diferents àrees, a mitjà i llarg termini, semblen factibles, atès que existeixen experiències de treball conjunt en el passat o que actualment hi ha una voluntat de treball col·laboratiu i transversal. Es considera que ambdós casos suposen bases interessants sobre les quals es poden plantejar iniciatives des de l'enfocament de la coherència de polítiques a l'Ajuntament de Centelles.

Seguidament, es detallen alguns exemples de regidories amb les quals Cooperació té activitats a l'actualitat:

- Hisenda: especialment pel compromís de destinar el 0,7 % del pressupost municipal a cooperació i pel treball que s'està fent per incloure criteris relacionats amb el compliment dels drets humans en els processos de contractació pública. Això últim representa un gran repte, ja que en certs casos l'Ajuntament prioritza la contractació de serveis a empreses centellenques i l'excés de criteris podria anar en perjudici d'aquestes empreses per la seva reduïda grandària i les capacitats limitades.
- Participació: per la feina que s'està fent per reforçar la participació del Consell de Cooperació i per promoure la participació del jovent en els diferents processos participatius existents o futurs, ja que és un col·lectiu que si bé està molt sensibilitzat i és molt actiu en qüestions com la protecció del medi ambient, continua sent complicat arribar-hi amb altres propostes. En aquest sentit, a més del treball amb Participació, hi ha altres relacions interessants a explorar i que veurem més endavant, com amb Joventut o Serveis Socials.

- Esports: activitats com el Futbol Barri o la cursa pel Sàhara es fan en col·laboració amb la Regidoria de Cooperació i els seus beneficis van destinats al suport d'associacions de cooperació.
- Igualtat: encara que la intensitat del treball s'ha reduït arran de la covid-19, hi ha una estreta col·laboració entre les dues regidories i un gran marc de col·laboració de cara al futur. D'una banda, en dates assenyalades com el Dia de la Dona, hi ha experiències de treball conjunt amb l'associació Dones de Centelles, però també en altres àmbits en què el treball de les dues regidories podria potenciar-se mútuament, la qual cosa es detallarà en els apartats següents.

A continuació, es detallen les regidories amb les quals, malgrat que no existeix actualment treball conjunt amb Cooperació, sí que sembla factible definir línies de col·laboració futures, en existir similituds significatives en els seus objectius i activitats, cosa que permetria generar fàcilment sinergies partint de l'enfocament de coherència de polítiques:

- Medi Ambient: s'han iniciat converses per reduir l'impacte ambiental dels festivals realitzats des de la Regidoria de Cooperació. A més, des de Medi Ambient es fan nombroses accions de sensibilització que podrien ser impulsades entre les dues regidories amb l'enfocament de coherència de polítiques, especialment tenint en compte que la justícia ambiental és un dels àmbits estratègics destacats al document d'orientacions estratègiques elaborat per la Diputació. En els apartats següents s'inclouen algunes propostes de treball en aquest sentit.
- Cultura: principalment amb el servei de biblioteques, que ja compta amb un mandat de promoció i difusió de l'Agenda 2030 i que a més celebra «mesos temàtics» en què es podrien treballar qüestions relacionades amb la cooperació des de la perspectiva de la coherència de polítiques.
- Economia Social i Solidària: encara que es troba força paralitzada per la manca de recursos, podrien generar-se diferents línies d'actuació, ja que ambdues àrees parteixen de valors comuns. Les economies transformadores representen un altre dels àmbits estratègics marcats al document d'orientacions estratègiques i es podrien obrir diverses línies de treball en aquest sentit.
- Educació: juntament amb Cultura, representa el millor exemple de treball transversal i coordinat dins de l'Ajuntament. A més, pels seus propis principis i línies de treball hi ha diversos punts comuns amb Cooperació, especialment en la línia d'educació per a la ciutadania global, en què a més seria d'especial interès treballar amb altres regidories. Encara que actualment no hi ha un treball conjunt fort, sí que hi ha espais, fins i tot dins del Pla d'educació + cultura, en els quals es podrien estrènyer les relacions.

D. Presència de la coherència de polítiques a la feina actual de les regidories de l'Ajuntament de Centelles

Un altre dels punts interessants de les entrevistes va ser detectar possibles línies d'actuació existents actualment i que es podrien considerar ja vinculades a l'enfocament de coherència de polítiques, o bé estar-hi a prop. Això va servir per confirmar el que ja s'havia intuït al taller inaugural realitzat al març, i és que a l'Ajuntament de Centelles hi ha una sèrie de polítiques

i activitats molt alineades amb l'enfocament de coherència de polítiques i amb clar impuls de l'Agenda 2030. Encara que no totes aquestes línies estan vinculades de manera directa a la cooperació al desenvolupament, la Regidoria de Cooperació i Solidaritat podria tenir un rol essencial a l'hora de donar un impuls encara més gran a aquestes polítiques i continuar treballant des d'un enfocament transversal que posicioni el municipi com un referent en el compliment de l'Agenda 2030.

Alguns d'aquests possibles punts d'ancoratge detectats a la fase de diagnòstic són:

- Pla estratègic d'educació + cultura 2019-2022 i el seu pla d'acció adaptat a les necessitats sorgides a partir de la covid-19 (a executar el 2021 i el 2022).

El pla es va aprovar el 2019 després d'un procés participatiu juntament amb docents, estudiants, artistes, dirigents educatius, ciutadania i institucions socials i culturals, entre d'altres. Tot i això, l'impuls del pla va coincidir amb la crisi de la covid-19, la qual cosa va aturar els avenços d'implementació. A finals del 2020, es va prendre la decisió de crear un grup motor, format per agents educatius i culturals, personal tècnic, docents, artistes i funcionaris, amb l'objectiu de donar-hi un impuls en els anys que li queden, amb el convenciment que l'educació i la cultura són eixos fonamentals per superar la crisi provocada per la pandèmia.

El grup motor va aterrar el pla al voltant de cinc prioritats i onze accions i va crear la Mesa d'Educació + Cultura com a espai de participació ciutadana per fer el seguiment del pla i garantir la participació durant l'execució de les accions plantejades, amb reunions semestrals. Per gestionar el seu treball la Mesa ha creat cinc grups de treball específics (de patrimoni local, diversitat i inclusió, promoció de la lectura, escola municipal d'arts i Centelles famílies).

L'enllaç d'aquest pla amb la coherència de polítiques es dona en diversos aspectes:

- En primer lloc, pel seu alt caràcter participatiu, no només en el diagnòstic i l'elaboració, sinó també en l'execució. Comptar amb les veus dels agents involucrats en les polítiques és essencial per garantir-ne l'apropiació i afavorir la sostenibilitat en el temps de les mesures adoptades.
- En segon lloc, es destaca que tot i que es podria assumir que l'execució del pla estaria completament a càrrec de les regidories d'Educació i de Cultura, això no és així, ja que en funció de l'acció que es pretén tirar endavant, les regidories referents canvien. Per exemple, les accions relacionades amb la promoció de la sostenibilitat són a càrrec de la Regidoria de Medi Ambient. Això està directament relacionat amb la promoció d'una gestió transversal de les polítiques per reduir la possibilitat de duplicitats i afavorir el treball multiactor i polítiques a mitjà i llarg termini coordinades entre les diverses àrees de l'Ajuntament.
- En tercer lloc, el que confereix a aquest pla la vinculació amb l'enfocament de coherència de polítiques és, d'una banda, el seu alineament amb els principis generals de l'Agenda 2030. L'enfocament de coherència de polítiques per al desenvolupament sostenible cerca garantir que les polítiques en marxa en una administració no generin efectes negatius a curt, mitjà o llarg termini ni en altres polítiques de la mateixa administració ni més enllà de les fronteres del territori. Aquest pla ha definit una sèrie de prioritats que es troben alineades amb les anomenades «5 P» del desenvolupament sostenible (persones, prosperitat,

planeta, aliances i pau), per tal d'afavorir la reducció dels possibles impactes negatius i impulsar-ne els positius.

D'altra banda, hi ha la vinculació d'aquest pla, no de manera explícita però sí en els seus principis rectors i en les seves actuacions, amb l'educació per a la ciutadania global, especialment amb relació als tres àmbits estratègics que es promouen des del document d'orientacions elaborat per la Diputació. Això es pot veure en diferents accions, com ara la campanya d'educació per a la sostenibilitat, la programació artística sobre diversitat o la programació cultural inclusiva per a les famílies, el foment del cooperativisme o la definició de les necessitats formatives dels emprenedors de l'àmbit cultural i educatiu. Totes aquestes accions ja tenen una mirada de coherència de polítiques i d'educació per a la ciutadania global i es podrien impulsar i treballar amb el suport de la Regidoria de Cooperació.

Accions de voluntariat sorgides durant el confinament

Durant la fase d'entrevistes va transcendir que a Centelles no hi ha gaires opcions de voluntariat dirigides a la ciutadania i gestionades o impulsades des de l'Ajuntament. Malgrat això, durant la pandèmia els mateixos veïns i veïnes es van organitzar per fer front a les necessitats que van sorgir, sobretot de suport a la població més vulnerable. Aquesta iniciativa ciutadana va tenir el suport de l'Ajuntament. Un cop acabat el confinament, el moviment ciutadà va començar a esvair-se, malgrat l'interès del grup per mantenir-se actiu. La intenció de l'Ajuntament era dotar-lo de certa entitat i fins i tot de cobertura legal, però era complicat per les limitacions de temps i excessiva càrrega de treball de les persones responsables de gestionar-lo (opinió similar es va rebre des de la Regidoria de Benestar Social).

Aquest caràcter participatiu i altruista i aquesta proactivitat de la ciutadania de Centelles són un actiu valuós en matèria de coherència de polítiques, ja que per implementar correctament aquest enfocament, cal la participació dels diferents actors en els processos de presa de decisions i especialment l'apropiació de les polítiques implementades per part de la ciutadania, la qual cosa requereix necessàriament l'existència de canals de participació, però també una proactivitat com la que s'ha detectat a Centelles. Això facilita en molts casos que des de l'Ajuntament no s'hagin de fer excessius esforços per atraure els i les veïnes a les activitats que s'organitzen. El repte se situa, per tant, a garantir que totes les polítiques comptin per defecte amb l'obertura suficient per garantir que les veus i les idees de la ciutadania siguin escoltades. En aquest sentit, des de la Regidoria de Participació s'està elaborant un reglament de participació i una plataforma digital que pugui ser utilitzada per qualsevol regidoria per canalitzar la participació ciutadana en els processos de diagnòstic, elaboració i seguiment de polítiques.

Pla Jove

El procés d'elaboració del nou Pla Jove té una clara vinculació amb l'enfocament de coherència de polítiques pel seu caràcter participatiu i la cocreació de polítiques, cosa que, com detallam al punt anterior, és necessària per a una adopció correcta de l'enfocament i per assegurar que la ciutadania se'l faci seu. De la fase d'entrevistes va transcendir que s'han fet sessions de treball obertes i enquestes en línia, encara que la participació de la població jove no està sent tan alta com s'esperava, sobretot entre la població adolescent. El procés d'ela-

boració del pla també preveu fer consultes amb altres regidories per consensuar les prioritats i accions a desenvolupar, tal com s'ha fet al Pla d'educació + cultura.

Aquesta forma de treballar de l'Ajuntament és un valor afegit, però les declaracions de la responsable de Joventut respecte al fet que no sempre es compleixen les quotes de participació esperades pot ser un símptoma d'esgotament de la població jove davant l'excés de processos oberts, o potser de manca d'una bona comunicació sobre aquests processos, sobre com se'n pot formar part i el valor que aporta la participació. Encara que l'enfocament de coherència de polítiques, i sobretot en el marc de l'Agenda 2030, promou la inclusió de tots els actors al procés de definició de polítiques, és important conèixer el teixit social del municipi per no caure en un excés de ofertes de participació que acabi allunyant la ciutadania. Aquí la coordinació entre les diverses regidories torna a ser essencial per trobar solucions, com ara aprofitar un mateix procés participatiu per elaborar diferents polítiques, o per trobar mecanismes que facilitin la presa de decisions participativa sense esgotar la població. En la mateixa línia, és important comptar amb un diagnòstic dels interessos dels i les joves de Centelles per proposar actuacions i processos alineats amb aquelles qüestions i temàtiques que més mobilitzen la joventut, i amb un èmfasi especial en els tres àmbits estratègics ja esmentats, ja sigui justícia ambiental, dret al refugi i processos migratoris o economies transformadores.

Associació Dones de Centelles

L'associació Dones de Centelles és un bon exemple de com la gestió municipal es pot combinar amb la iniciativa ciutadana per generar espais participatius que fomentin el desenvolupament i la igualtat. En aquest cas, l'associació va ser originàriament impulsada des de l'Ajuntament i l'impuls i la voluntat de treball de les persones participants van afavorir el seu creixement i consolidació com a associació legalment constituïda. La feina que fa és variada i està fortament vinculada a la sensibilització i formació per a la promoció dels drets de dones i joves. Es tracta d'una bona pràctica que pot inspirar actuacions similars en altres temàtiques d'interès per a l'Ajuntament i en concret per a la promoció dels principis, els valors i els objectius de la Regidoria de Cooperació i Solidaritat des de la perspectiva de la coherència de polítiques. A més, el treball triangular entre Cooperació, Igualtat i l'associació pot obrir nous canals de retroalimentació per a processos interns de cadascuna de les parts, per exemple, impulsant el rol de l'associació en accions de sensibilització en certes actuacions municipals d'altres àmbits, com l'esportiu, per exemple, amb la iniciativa del Futbol Barri, per promoure la participació de més nenes i joves, o potenciant el rol de la Regidoria d'Igualtat en l'assessorament dels projectes de cooperació que es tirin endavant per garantir que transversalitzen de manera adequada l'enfocament de gènere.

Biblioteca municipal

La biblioteca municipal té un gran potencial en termes d'impuls de l'enfocament de coherència de polítiques en el marc de l'Agenda 2030. En primer lloc, perquè forma part de la xarxa de biblioteques de la Diputació de Barcelona i disposa d'un pla de mandat 2020-2023 alineat amb l'Agenda 2030. I, a més a més, compta amb una sèrie d'exposicions itinerants susceptibles d'afavorir la sensibilització i la difusió dels seus principis i l'enfocament de coherència.

En segon lloc, perquè es troba en procés de mudança i remodelació, i aspira a convertir-se en un termini de cinc anys en un espai d'innovació i creació similar a un laboratori ciutadà. Aquest espai pot ser aprofitat per totes les regidories de l'Ajuntament per afavorir el diàleg entre els diversos actors del municipi en el procés d'elaboració de polítiques i també com a espai de reunió per a la ciutadania en què es pugui potenciar la innovació i la capacitat de proposar noves polítiques de baix cap a dalt.

En tercer lloc, la biblioteca funciona com a espai d'entrada al municipi per a la població migrant. És un espai que disposa no només de recursos digitals per als nouvinguts, sinó també de tota la informació relativa al funcionament de l'Ajuntament. Això es pot aprofitar i potenciar per garantir la plena inclusió de la població nouvinguda i, aprofitant la coordinació amb altres regidories, ser un punt d'entrada i derivació de les persones vulnerables a espais on puguin rebre l'assistència necessària.

En quart lloc, pel seu propi caràcter de biblioteca és un espai que permet i facilita la sensibilització i la formació al voltant d'una sèrie de temàtiques. Actualment hi ha col·laboracions amb la Regidoria de Medi Ambient, com ara l'organització de la Setmana Bio o l'Hora del Conte, per promoure l'alimentació sostenible, o la promoció de lectures relacionades amb l'ecologisme. Això podria ser aprofitat des de la Regidoria de Cooperació i Solidaritat per organitzar setmanes o mesos temàtics o lectures relacionades amb l'Agenda 2030 i la cooperació, de manera que es pugui sensibilitzar la població en aquests temes.

Medi ambient

En termes de protecció del medi ambient, l'Ajuntament de Centelles és pioner en una sèrie de qüestions. En primer lloc, pel gran valor afegit que aporta l'empresa elèctrica municipal, que permet que es puguin tirar endavant actuacions de reducció d'emissions i de transformació cap a les energies renovables, com ara la instal·lació de plaques fotovoltaïques en edificis públics per a la creació del que s'anomena *comunitat elèctrica municipal*, o la instal·lació de punts de càrrega de cotxes elèctrics. Tot això situa Centelles a l'avantguarda en termes de transició energètica.

En segon lloc, sent membre del Pacte dels Alcaldes i Alcaldesses pel Clima i l'Energia ja ha emprès més de 70 accions gràcies al treball en aliança i s'ha compromès a assolir el 55 % de reducció d'emissions marcat pel Pacte Verd Europeu.

En tercer lloc, per la seva trajectòria en matèria de sostenibilitat, l'Ajuntament compta amb l'experiència de l'Agenda 21 i la realització d'una auditoria ambiental el 2018. Aquesta experiència fa que l'impuls i la implementació de l'Agenda 2030 no siguin completament aliens al treball que ja es duu a terme.

En quart lloc, pel gran treball de sensibilització que es fa des de la regidoria al conjunt de la població: activitats en centres escolars, promoció de la mobilitat sostenible, protecció de l'espai fluvial a través de campanyes de neteja col·lectives, recollida selectiva de residus i promoció de la reducció i reciclatge d'aquests, entre d'altres.

Totes aquestes línies de treball impulsades des de Medi Ambient contribueixen ja al compliment de l'Agenda 2030 i tenen un fort component de coherència de polítiques, atès que la

protecció del medi ambient en l'àmbit local genera externalitats positives en l'àmbit global, especialment importants per les implicacions per a la població més vulnerable dels països en desenvolupament.

5. Propostes per impulsar la coherència de polítiques per al desenvolupament a l'Ajuntament de Centelles

D'acord amb els resultats del diagnòstic de situació elaborat i amb les experiències actuals i passades al municipi, es presenten, a continuació, una sèrie d'orientacions per impulsar la coherència de polítiques, a curt, mitjà i llarg termini, des de la Regidoria de Cooperació i Solidaritat, en col·laboració amb altres regidories. La majoria d'aquestes propostes ja han estat contrastades en la fase de diagnòstic amb els representants de les diferents regidories, que han rebut positivament la idea de començar a impulsar, a poc a poc, accions que promoguin l'adopció de l'enfocament de coherència a l'Ajuntament. A més a més, algunes d'elles es troben alineades amb els tres àmbits estratègics identificats al document d'orientacions estratègiques elaborat des de la Diputació, que són dret de refugi i atenció als processos migratoris, impuls a les economies transformadores i justícia ambiental.

1. Propostes a curt termini:

- a. Aprofitar espais ja en marxa, com ara la Comissió de Joves o l'Esplai, per promoure activitats relacionades amb l'educació per a la ciutadania global dels joves del municipi. Un exemple d'aquests espais podrien ser els premis literaris promoguts per Joven-tut amb Cultura, que podrien servir per promoure el coneixement i la reflexió sobre temàtiques relacionades amb la coherència de polítiques, la relació local-global dels impactes del municipi més enllà de les fronteres i sobre possibles vies per solucionar-los, a través de la inclusió d'una categoria específica en aquest sentit o d'emmarcar els premis en processos més amplis internacionalment, com la dècada d'acció i el compliment dels ODS promoguts des de les Nacions Unides, per exemple.
- b. Acollir a la biblioteca municipal les exposicions itinerants que es promouen des de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació, especialment les que tractin els ODS incorporant l'enfocament de coherència de polítiques.
- c. Aprofitar que la biblioteca és un punt de trobada per organitzar de manera conjunta amb la Regidoria de Cooperació setmanes o mesos temàtics, sessions amb contacontes, exposicions, etc., ja que podrien ser un bon canal de sensibilització sobre els àmbits estratègics, vinculats als ODS, i que reforcin la noció del global-local i l'impacte del municipi més enllà de les seves fronteres.
- d. Aprofitar que la biblioteca és un punt d'entrada per a la població migrant per promoure accions de benvinguda que incloguin facilitar informació essencial sobre l'Ajuntament, el seu funcionament i serveis, i també per donar a conèixer les accions i els diversos espais de participació que existeixen i la seva integració en funció de l'edat i els interessos.
- e. Col·laborar amb la Regidoria d'Esports en l'organització i la difusió de Futbol Barri. Els fons recollits es lliuren a organitzacions que treballen a El Salvador. Es podria aprofitar

aquesta acció solidària per donar a conèixer als joves participants què s'està fent gràcies a aquesta iniciativa i el compromís del municipi amb el seu abordatge, com a via de sensibilització sobre les problemàtiques globals del desenvolupament, i les diferents vies a través de les quals s'hi pot contribuir des del municipi. A més, es podria treballar en coordinació amb l'associació de dones i la Regidoria d'Igualtat per promoure una participació més gran de nenes i joves en aquest tipus d'esdeveniments.

- f. Aprofitar i donar continuïtat a les comissions de treball que es van engegar per dinamitzar l'elaboració del Pla d'educació + cultura, ja que promouen un estil de treball dinàmic i transversal. No cal que es mantinguin totes, però algunes podrien reconvertir-se per dissenyar algunes accions que incorporin els objectius i principis de la cooperació en polítiques d'altres àrees o per implicar altres regidories en el disseny d'esdeveniments i activitats pròpies de l'àrea de Cooperació, com la festa de la cooperació, per exemple.
  - g. Promoure accions en la línia del treball d'aprenentatge i servei que es duu a terme a l'educació secundària. Des d'Educació informen que implementar aquesta línia suposa un repte per al professorat i que veurien amb molt bons ulls que des d'una regidoria com la de Cooperació els plantegeassin accions en aquest sentit. Es podrien proposar activitats en el marc de l'educació per a la ciutadania global per impulsar, per exemple, els tres àmbits estratègics ja esmentats: justícia ambiental, refugi i migracions o economies transformadores. Aquest últim és d'especial interès per les possibles sortides laborals dels i les joves de Centelles
  - h. Proposar accions o línies de treball a través del Consell d'Infants, encara que l'enfocament hagi estat fins ara deixar que siguin ells mateixos els que proposin i liderin. Es reconeix que no tenen grans capacitats d'execució però sí molta voluntat, cosa que es podria aprofitar des de la línia d'educació per a la ciutadania global: els mateixos menors podrien dissenyar campanyes de difusió i sensibilització per a altres nens i nenes en els tres àmbits estratègics o en altres línies com l'Agenda 2030 o en el treball que es realitza a través dels projectes de cooperació.
  - i. El fet que Centelles sigui un municipi tan avançat i pioner en qüestions mediambientals i energètiques pot facilitar que s'utilitzin aquests àmbits per informar la ciutadania i exposar-li els vincles entre les accions locals i les problemàtiques globals (en aquestes matèries i en moltes altres). A més, el lideratge del municipi en aquestes qüestions podria promoure la innovació en altres àmbits, com són la mobilitat sostenible, tant a l'interior del municipi com als desplaçaments del municipi a Barcelona o a altres nuclis urbans als quals la població acut habitualment per qüestions laborals.
2. Propostes a mitjà i llarg termini:
- a. Aprofitar la flexibilitat que hi ha per introduir nous cursos per part de l'àrea de Formació d'Adults i proposar cursos en aliança amb Cooperació i Medi Ambient que incorporin la perspectiva de coherència de polítiques (cursos que estarien disponibles també per a Balenyà i Tona).
  - b. Aprofitar els espais generats pels cursos oferts des de Formació d'Adults per afavorir la socialització de les persones grans i generar nous entorns formals o informals de reunió entre persones natives del municipi amb persones migrants.

- c. Aprofitar el compromís actual en la promoció d'una compra pública responsable per avançar en aquesta matèria. Des de la Regidoria de Cooperació es podria treballar de manera conjunta amb Hisenda per definir els lineaments d'aquesta compra pública responsable per assegurar que es tingui en compte el context i el teixit empresarial de Centelles i alhora es redueixi l'impacte més enllà de les fronteres del territori.
- d. Existeix una finestra d'oportunitat a les acollides que es fan durant l'estiu de menors que arriben des del Sàhara Occidental o des d'Ucraïna. Tot i que aquestes visites es donin a l'estiu, es podrien plantejar accions de sensibilització al llarg del curs, aprofitant que les realitats que viuen aquests infants estan estretament relacionades amb els reptes a què pretén donar resposta la Regidoria de Cooperació i Solidaritat a partir de l'enfocament de coherència de polítiques.
- e. En el marc del programa «Centelles família» (un espai de formació i activitats per a les famílies molt consolidat al municipi), es podrien proposar accions de sensibilització en relació amb l'educació per a la ciutadania global, ja que hi ha molt de compromís social i mediambiental per part dels participants, d'acord amb allò expressat per la regidora de Cultura. Es podria aprofitar aquest compromís social i ambiental per impulsar especialment els àmbits de justícia ambiental i refugi i migracions, i fins i tot es podrien obrir línies d'actuació juntament amb Cultura i Educació i aprofitar accions ja en marxa com la programació cultural inclusiva per a les famílies o el programa d'activitats extraescolars que formen part del Pla educació + cultura
- f. L'associació Dones de Centelles és de recent creació i està formada per un grup de persones molt actives i amb molt de compromís. Des d'Igualtat suggereixen establir-hi possibles línies de treball. Tot i que el fet de no disposar de pressupost propi podria limitar la seva capacitat d'acció, es podria comptar amb el seu suport en el disseny d'activitats, campanyes i esdeveniments, especialment pel que fa a la sensibilització, com s'esmenta a l'apartat anterior.
- g. Aprofitar la tasca que s'està fent des de Modernització en termes de reducció de la bretxa digital per dissenyar un web i un entorn digital de l'Ajuntament que siguin accessibles per a la població migrant.
- h. Valorar la reactivació de l'àrea d'Economia Social i Solidària, les activitats de la qual estan de moment paralitzades a causa de limitacions de recursos humans i monetaris. En aquest sentit, la col·laboració amb l'àrea de Cooperació es podria fer a través de la recerca de bones pràctiques internacionals en la matèria o de la definició de nous projectes que permetin l'impuls d'iniciatives d'aquest tipus per part d'empreses centellenques. El treball conjunt amb aquesta àrea és important per l'impuls que s'hi pugui donar des de l'àmbit empresarial, que representa un dels àmbits estratègics a treballar des de Cooperació. En cas que els recursos continuïn sent limitats, es podria continuar reforçant l'eix de sensibilització, especialment de processos cooperatius i d'economia circular, amb un enfocament social i solidari.
- i. Aprofitar la mudança i el redisseny de l'espai de la biblioteca i la seva aspiració a esdevenir un espai de laboratori ciutadà que ajudi a construir una ciutadania crítica i a mobilitzar iniciatives innovadores, atès que aquests principis encaixen a la perfecció amb l'enfocament de coherència de polítiques, d'una banda, i amb el caràcter participatiu

que té la ciutadania, de l'altra. Un espai de cocreació i innovació pot permetre estrènyer els llaços amb la ciutadania i afavorir una bona comunicació amb els diferents col·lectius.

- j. Pel que fa a la Universitat de Vic, es podrien impulsar, per una banda, noves línies de recerca relacionades amb qüestions d'interès, no només per a Centelles, sinó per a la resta de municipis de la comarca. Algunes línies de recerca que es podrien impulsar són les relatives als impactes mediambientals de l'Ajuntament i a propostes de mesurament a través d'indicadors, l'anàlisi de l'impacte social i mediambiental de les importacions i les compres públiques de l'Ajuntament (potser començant per productes específics i fer-ne la traçabilitat), entre d'altres. A més, hi ha les pràctiques internacionals d'aprenentatge i servei. Des de l'Ajuntament de Centelles es podria signar un conveni per promoure la participació d'estudiants del municipi en aquestes pràctiques, les quals podrien generar noves iniciatives de cooperació en el futur.
- k. Establir també programes de cooperació tècnica, aprofitant el valor afegit que té l'Ajuntament en matèria mediambiental i les bones pràctiques que s'estan impulsant. Aquest tipus de cooperació podria obrir portes a noves aliances amb municipis de tot el món i amb diferents nivells de desenvolupament. Una bona porta d'entrada per a aquest tipus d'accions és la participació al Pacte d'Alcaldes i Alcaldesses pel Clima i l'Energia, que aglutina actualment més de 700 municipis.
- l. Amb l'objectiu d'assegurar que el compromís i la sensibilitat actuals de l'Ajuntament i la ciutadania de Centelles amb l'Agenda 2030 i la responsabilitat des de l'àmbit local amb els problemes globals es consolidin en el temps com un tret distintiu del municipi, es recomana trobar maneres d'institucionalitzar aquests compromisos. En aquest sentit, hi ha moltes opcions possibles: declaracions institucionals amb el suport de tots els grups polítics, inclusió de la coherència de polítiques com a objectiu estratègic en les diferents estratègies i plans a posar en marxa des de l'Ajuntament, accions de capaciació i sensibilització contínua sobre aquestes matèries destinades al conjunt del funcionariat públic i als càrrecs electes, incorporació i participació activa del municipi a xarxes de coordinació i col·laboració regionals, estatals o internacionals sobre qüestions estratègiques.
- m. A més de la institucionalització dels compromisos amb la coherència de polítiques, també és important promoure la seva adopció per part de tots els actors del municipi, incloent-hi el Ple municipal, ja que aquest pot exercir un rol d'orientació al Govern a través de mocions que promoguin les actuacions en matèria de coherència de polítiques, com, per exemple, mocions que impulsin l'adopció de criteris de compra pública responsable o la reducció d'emissions per part de l'Ajuntament. Però també, en el seu rol de control al Govern, exigir una rendició de comptes respecte a les actuacions en matèria de coherència de polítiques que es decideixi tirar endavant.
- n. Pel que fa al seguiment i la rendició de comptes, és important definir canals i mecanismes que facilitin el seguiment de les actuacions que es decideixin implementar en matèria de coherència de polítiques. En aquest sentit, la taula de cooperació podria tenir un rol essencial actuant com a òrgan a càrrec del seguiment i la rendició de comptes. També, com s'ha esmentat al punt anterior, des del Ple es podrien impulsar espais perquè, des de Cooperació o des de la resta d'àrees, informin respecte als avenços en matèria de coherència de polítiques i els seus impactes.

3. Pautes per continuar impulsant el treball transversal entre les regidories:

Com s'esmenta en altres apartats, una qüestió clau per adoptar l'enfocament de coherència de polítiques és la promoció del treball coordinat i transversal entre les diferents regidories de l'Ajuntament. En el cas de Centelles, ja hi ha molta feina feta que pot aplanar el camí a l'hora d'implementar actuacions en el marc de la coherència de polítiques. Tot i això, un dels principals reptes, no només a Centelles, sinó en altres municipis i en els diferents àmbits de l'Administració en general, és que els temps solen ser limitats i les regidories solen tenir càrregues de feina altes que poden reduir la seva capacitat per emprendre processos participatius i de treball transversal. En aquest sentit, és important tenir en compte certes pautes i preguntes suscitadores que faciliten la detecció d'actuacions en les quals pot ser interessant tenir la visió i la col·laboració d'altres regidories. Sobre aquesta qüestió, la Diputació ha fet un gran avenç en l'elaboració del document titulat «La gestió transversal de les estratègies municipals de cooperació al desenvolupament»,⁴ que inclou una sèrie de pautes i eines per impulsar el treball transversal des de l'àrea de Cooperació. A més d'aquest material, incloem a continuació algunes preguntes clau que poden facilitar a les diferents regidories la comunicació i la coordinació al moment d'impulsar noves polítiques o actuacions o fins i tot detectar la necessitat d'establir contacte amb la Regidoria de Cooperació o altres regidories:

- Consideres que alguna de les polítiques que promou la teva àrea o departament pot entrar en conflicte amb els principis i els valors promoguts des de l'àrea de Cooperació? I amb els principis de desenvolupament sostenible promoguts per l'Agenda 2030 o els compromisos que hagin adquirit altres àrees de l'Ajuntament per implementar-la?
- Les polítiques que s'impulsen des de la teva àrea tenen la capacitat de generar algun impacte significatiu en països tercers, especialment en països en desenvolupament, o en béns públics globals? De quin tipus d'impacte es tracta? És positiu o negatiu? Hi ha formes alternatives de dissenyar aquestes polítiques per reduir els impactes negatius o aprofundir en els positius?
- Se t'acudeix alguna intervenció, en l'àmbit de les teves competències, que pugui generar sinergies amb altres àrees en la promoció de valors relacionats amb la cooperació o el desenvolupament sostenible? Què caldria per impulsar aquestes intervencions?
- En cas de detectar algun potencial àmbit d'incoherència, què implicaria reformar aquesta política? Existirien guanyadors i perdedors al mateix municipi? Hi ha mitjans per compensar aquests perdedors o per mitigar les seves pèrdues?

6. Conclusions

El procés d'elaboració del present treball ha posat de manifest la situació actual de l'Ajuntament de Centelles en relació amb l'adopció i la transversalització de l'enfocament de coherència de polítiques en el marc més ampli de la reflexió estratègica sobre la seva política de cooperació al desenvolupament. El diagnòstic mostra que la cultura administrativa de l'Ajuntament suposa un valor afegit important, que la manera de treballar i l'enfocament d'algunes

⁴ https://media.diba.cat/diba/landings/gestio_transversal/index.html

de les seves regidories ja indiquen un compromís amb el desenvolupament sostenible, i que, a més, conté alguns dels ingredients necessaris per adoptar l'enfocament de coherència de polítiques.

Aquest valor afegit i aquest compromís amb l'Agenda 2030 de desenvolupament sostenible i amb la cooperació al desenvolupament es poden considerar la porta d'entrada per a actuacions més ambicioses que situïn l'Ajuntament entre les millors pràctiques existents en matèria de coherència de polítiques. Si bé encara hi ha molta feina per fer, especialment en relació amb el reforç del treball transversal, la coordinació entre àrees i el desenvolupament de processos participatius i de cocreació de polítiques i estratègies municipals, les bases existents són sòlides i el municipi ja compta amb alguns dels requisits previs més importants i més difícils de generar, com ara el compromís polític al més alt nivell i una ciutadania activa i compromesa amb els principals valors del desenvolupament sostenible.

Ara queda la tasca de convertir aquestes orientacions estratègiques en accions polítiques concretes, dissenyades d'acord amb les capacitats de l'Ajuntament i les característiques pròpies del municipi. Amb les evidències obtingudes en aquest diagnòstic, les expectatives són molt favorables.

Annex 1. Llistat de sigles i acrònims

AMPA: associació de mares i pares d'alumnes

CCiS: Consell de Cooperació i Solidaritat

CD: cooperació al desenvolupament

CPD: coherència de polítiques per al desenvolupament

CPDS: coherència de polítiques per al desenvolupament sostenible

ECG: educació per a la ciutadania global

EpD: educació per al desenvolupament

FCCD: Fons Català de Cooperació al Desenvolupament

OCDE: Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic

ODS: objectius de desenvolupament sostenible

ONGD: organització no governamental per al desenvolupament

UVic-UCC: Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya

Annex 2. Documentació i bibliografia consultada

- Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament. Pàgina web.
- Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (2019). Pla director de cooperació al desenvolupament 2019-2022.
- Agenda 2030 de Nacions Unides.
- Ajuntament de Centelles. Pàgina web oficial.
- Ajuntament de Centelles (2021). Pla d'acció 2021-2022: Pla educació + cultura.
- Ajuntament de Centelles (2019). Pla estratègic d'educació + cultura 2019-2022.
- Ajuntament de Centelles. Documentació sobre cooperació al desenvolupament.
- Ajuntament de Vic (2018). Pla director de cooperació internacional de Vic 2018-2021.
- Carta europea d'autonomia local (1985).
- Càtedra UNESCO Dones, Desenvolupament i Cultures de la Universitat de Vic. Pàgina web.
- Centre de Formació Permanent d'Osona Sud (2020). Cursos i tallers escola d'adults.
- Diputació de Barcelona. Pàgina web oficial.
- Diputació de Barcelona (2021). «La cooperació al desenvolupament dels municipis petits i mitjans de la província de Barcelona: condicionants, reptes i oportunitats».
- Diputació de Barcelona (2017). Pla estratègic de relacions internacionals 2017-2020.
- Diputació de Barcelona (2020). Pla d'actuació de mandat 2020 -2023.
- Diputació de Barcelona (2020). Guia de cooperació descentralitzada per a càrrecs electes.
- Diputació de Barcelona (2021). «La gestió transversal de les estratègies municipals de cooperació al desenvolupament. Una eina per l'autovaloració».
- Fons Català de Cooperació al Desenvolupament. Pàgina web.
- Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (2020). Pla estratègic del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament 2020-2023.
- Llei 26/2001, de 31 de desembre, de cooperació al desenvolupament.
- Llei 21/2003, de 4 de juliol, de foment de la pau.
- Llei 23/1998, de 7 de juliol, de cooperació internacional al desenvolupament.
- OCDE. «Policy Coherence for Sustainable Development 2019: Empowering People and Ensuring Inclusiveness and Equality. OCDE Publishing, Paris».
- Solé Vilanova, Joaquim. «Criteris per a l'aplicació del 0,7 % dels ingressos propis municipals a la cooperació al desenvolupament. Justificació tècnica».

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Presidència

Direcció de Relacions Internacionals

C/ Londres, 55

08036 Barcelona

Tel. 934 049 444

www.diba.cat/ri

d.relacionsint@diba.cat